Ушбу сонда:

2 — *Бор бўл, оқибат!* УМРНИНГ БАҲОСИ ЙЎҚ

3 — *Обод маҳалла йили* КУЮНЧАК ОТАХОНЛАР

4 — «БУХОРЧА» ХОРИЖГА БОРАДИ

ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2003 йил 26 июл, шанба № 115 (1540)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

ТУПРОҚҚАЛЪАДА КАСБ-ҲУНАР КОЛЛЕЖИ

Хоразм вилоятидаги Тупроққалъа даҳасида Хазорасп туманидаги педагогика касб-ҳунар коллежининг филиали очилди. Бу ерда маҳаллий умумтаълим мактаблари битирувчилари ва уларнинг ота-оналари учун очиқ эшиклар куни ўтказилди.

Вилоят ва туман марказидан анча олисда жойлашган Тупроққалъа даҳаси воҳанинг жадал ривожланиб бораётган ҳудудларидан бири ҳисобланади. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида тузилмавий туб ўзгаришларни чуқурлаштириш туфайли бу ерда ҳар йили ўнлаб фермер хўжалиги ташкил этилмоқда. Иқтисодий ислоҳотлар натижалари эса ижтимоий инфратузилмани изчиллик билан ривожлантириш имконини бераётир. Даҳада ўқитувчиларга талаб катта бўлгани боис коллеж филиалида бўлғуси педагогларни тайёрлаш учун барча шароитлар яратилган.

(ЎзА)

НОН ҲИДИ

Ғўзапоя ўтини ёқилиб, тандирда пиширилган қирмизи буғдой нонининг мазасига етадиган таом йўқ, дунёда. Қишлоқларни айланиб ҳовлилар ёнидан ўтиб қолсангиз, аёллар ўзлари тайёрлаган янги нондан татиб кўришга манзират қилишади.

Нон ҳиди... Она заминнинг қайноқ кўксида етилган, саҳий қуёш нуридан баҳраманд бўлган, Жайҳуннинг лойқа сувига қонган буғдой ҳиди.

Нақадар суюкли ва қадрдон, нақадар тўйимли ва ҳузурижон! Табиатнинг бу бетакрор ва мўътабар неъматига ҳеч нарсани тенглаштириб бўлмайди. Тажрибали ижарачи Яраш Ҳайитовнинг ёшлигидан ғаллага меҳри тушган. Ота-боболари деҳқон ўтган эмасми, ер билан тиллашиб чарчамайди, кечаю кундуз тиним билмайди. Шунинг учун ҳам 17 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 67 центнердан хирмон кўтариб «Қашқадарё» ширкат хўжалиги ижарачилари ўртасида биринчиликни эгаллади.

Ўзининг иқтисодий салоҳияти билан мамлакатда муҳим ўринни эгаллаган Касби тумани пахтачилик ва ғаллачиликда катта тажриба мактабига айланган. Табаррук ва унумдор заминда ҳар йилгидан ҳам мўл ҳосил етиштирилди. 14 минг гектар майдонда ғалла парваришлаган қалби қайноқ, меҳри дарё фидойи деҳқонлар шартнома режасини ошириб бажардилар. Ҳосилдорлик ҳар гектар ер ҳисобига 50 центнерни ташкил этди. 5 минг тоннага яқин уруғлик тайёрланди.

Туман машина-трактор парки давлат акциядорлик жамияти раиси Набижон Бабалов ҳамроҳлигида ғаллазорларни айландик. Ҳосили йиғиштириб олинган майдонлар пешма-пеш шудгор қилиниб, такрорий экинлар экилаяпти.

– Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига янги технология дадил кириб келмоқда, - дейди МТП раҳбари. – Далаларда 20 та «Кейс», 45 та «Нива» ва «Енисей» комбайнлари тўла қувват билан ишлатилди.

Ташаббускорлик ва уюшқоқлик, одамларга ғамхўрлик, моддий ва маънавий рағбат муваффақиятни таъминлади. «Қашқадарё», Шароф Рашидов номли, «Комилон», Алишер Навоий, Сайидо Насафий, Ҳамза Хўжақулов, Тоҳир Малик номли хўжаликларнинг ғаллакорлари ялпи ҳосилни 4 минг тоннага етказдилар.

– Мўл-кўлчиликнинг яратувчиси, одамларга ғамхўрлик ўз самарасини берди, - дейди ҳосилдорликни гектар бошига 82 центнердан оширган

«Комилон» ширкат хўжалиги ижарачиси Ашур Раҳмонов. – Шартнома режасидан ортиб қолган 46 тонна дон ишчиларга тарқатилди.

Мавжуд 208 та фермер хўжалиги ва 384 та оилавий пудратларда ҳам режадан ташқари етиштирилган ҳосил аъзоларга бўлиб берилди. Фермер Абдирайим Қаҳҳоров ҳар гектар майдондан 55 центнердан хирмон кўтариб, ғалланинг ўзидан 3 миллион сўм соф фойда олди. «Мерганча», «Муҳаммади», «Исмат бобо», «Ҳаққул Обрўй» сингари фермер хўжаликларида ҳосилдорлик гектар бошига 60-70 центнердан ошиб кетди. «Кейс» комбайни операторларидан Шерали Арабов, Зариф Қурбонов, Нормамат Нормуродов, Мустафо Азизовларнинг ҳар бири мавсумда минг гектар майдоннинг ҳосилини ўриб-янчиб бердилар.

Далаларда ҳаёт қайнайди. Саъдулла Эшнаев, Абдулла Шукруллаев, Ойбаҳор Маматова, Хайрулла Жумаев, Қурбон Тоймуродов, Санжар Йўлдошев, Тўлқин Мирзаев, Рауф Шоназаров сингари деҳқонлар етиштирилган мўл ҳосил туфайли оила бюджети мустаҳкамланганидан мамнун.

Жорий йилда ялпи дон 53200 тоннага, пахта 65 минг тоннага етказилади. Бўлиқ пайкалларда ғўза кўсакламоқда. Меҳнаткашлар учун ҳамма қулайликлар яратилган. Дала шийпонлари ҳақиқий ҳордиқ масканига айлантирилган. Меҳнаткашлар рағбатлантириб борилмоқда. Жамоаларда меҳнат кўтаринкилиги, аъло кайфият ҳукмрон.

Иқтисодий бақувватлик туфайли қишлоқлар кўркам ва обод, оилалар фаровон бўлиб бораяпти. Кейинги икки йилда 12 та врачлик пункти, иккита коллеж фойдаланишга топширилди. Бабаловлар хусусий чорвачилик фирмаси ҳузурида «Саховат» болалар оромгоҳи очилди. Алишер Навоий номли ширкат хўжалигида 13 километр табиий газ тармоғи тортилди, 150 миллион сўм маблағ сарфланиб, болалар спорт мажмуаси қурилаяпти. Бундай спорт масканлари Ш.Рашидов номли ва «Комилон» ширкат хўжаликларида ҳам қад кўтармоқда.

Буюк истиқлол туфайли рўшноликка эришган, ернинг ҳақиқий эгасига айланган деҳқонларнинг кўнгли чоғ, кўкси тоғ. Далаларда ҳар доимгидек меҳнат мароми сусайгани йўқ.

... Қишлоқ аёли тандир қизитаяпти. Янги буғдойдан нон пишмоқда. Муқаддас ва мўътабар неъматнинг ёқимли ҳиди атрофга таралган. Нон ҳиди дилга хуш ёқади.

И.ИСОМИДДИНОВ

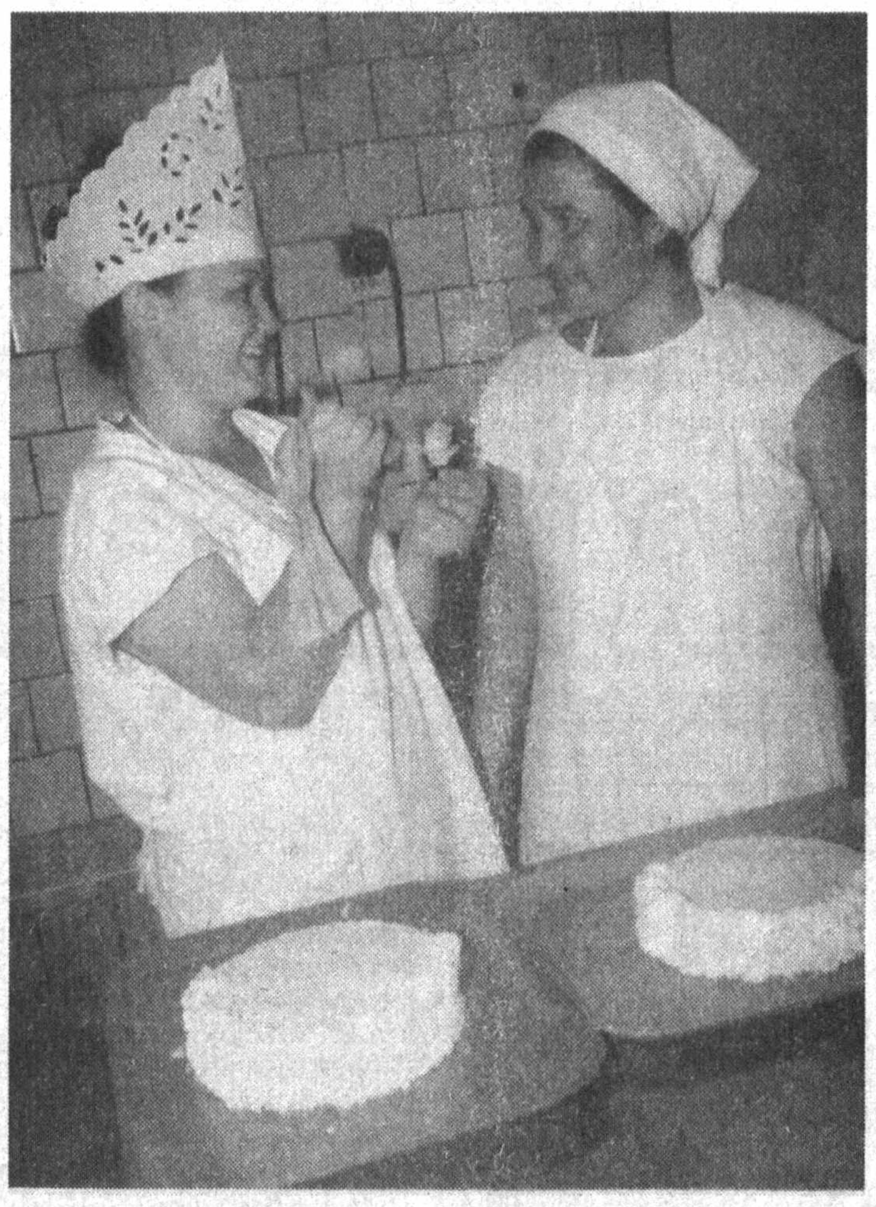

Учқудуқдаги «Север» комбинати нон, сут, колбаса ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқаради. Маҳсулотлар асосан Навоий тоғ-металлургия комбинатига қарашли боғча, мактаб, профилакторий, шифо масканларига тарқатилади.

Суратларда: корхона иш фаолиятидан лавҳалар, Ш.ЗУФАРОВ олган суратлар

СИФАТЛИ МАҲСУЛОТЛАР КЎРГАЗМАСИ

«Poytaxt Sergeli savdo markazi» очиқ акциядорлик жамияти Тошкент шаҳар ҳокимлиги, Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси шаҳар бошқармаси билан ҳамкорликда Сергели туманида маҳаллий ишлаб чиқарувчилар маҳсулотлари доимий кўргазмасини ташкил этди.

Пойтахтимиздаги элликдан ортиқ қўшма корхона ва хусусий фирманинг сифатли ва рақобатбардош, чиройли қадоқланган маҳсулотлари нафақат мамлакатимизда, балки хорижда ҳам ўз харидорини топмоқда. Жумладан, «Tashkent tea factory» Ўзбекистон-Буюк Британия қўшма корхонаси чойлари, «TUFIN» Ўзбекистон-Исроил қўшма корхонаси, «Дероз» хусусий савдо ишлаб чиқариш корхонасининг шоколад-қандолатчилик маҳсулотлари шулар сирасига киради. Бундан ташқари, «TYGEN» тижорат фирмасининг Россия технологиялари асосида тайёрланадиган колбаса маҳсулотлари, «Baxt Bilol», «Imkon Plus» хусусий тижорат ишлаб чиқариш фирмаларининг мазали музқаймоқлари кўпчиликка манзур бўлаётир.

(ЎзА)

БАЙРАМГА - ШИРИН СОВҒАЛАР

«Росси СА» Ўзбекистон-Россия-Болгария қўшма корхонасида печенье ишлаб чиқарувчи янги линия ишга туширилди. У икки тартибда ишлашга мўлжалланган ҳамда тўрт тонна галет печеньеси ёки олти тонна шакарли печенье ишлаб чиқара олади. Ушбу замонавий ускунанинг нархи - 13 миллион сўм. Республикамиз мустақиллиги байрамига қандолатчилар ширин совғалар тайёрламоқда.

Қўшма корхонада ҳаммаси бўлиб 80 хил турли ширинликлар тайёрланади. Печеньедан ташқари бу ерда бежирим қадоқланган «Шарқ юлдузи», «Сюрприз», «Тантана» («Торжество»), «Ассорти» деб номланган қутили шоколадлар ишлаб чиқарилмоқда.

«Озиқовқатсаноат» уюшмасидан ЎзА мухбирига хабар беришларича, тармоқдаги ҳар бир корхона ўз мавқеини оширишга, ишлаб чиқариш ҳажмини кўтариш билан бирга, маҳсулот хилларини ҳам кенгайтиришга интилмоқда.

Кўп йиллик тажрибага эга бўлган маҳаллий корхона -Янгийўлдаги «Лаззат» акционер-ишлаб чиқариш қандолатчилик бирлашмаси бу йўналишда етакчилик қилмоқда. Унинг активидаги 150 турдаги маҳсулотнинг аксариятини ҳанузгача мевали, ёнғоқли, сутли печеньелар, шунингдек желейли «Чиннигул» шоколадлари, «Летний», «Молочный», «Мальвина» ирислари ташкил қилмоқда. Янгийўллик қандолатчилар Қозоғистон ва Туркманистонда ўз савдо уйларини очди. Акционерлик бирлашмасида ишлаб чиқариш майдонларини кенгайтириш ва у ерда печенье, карамел ва шоколаднинг янги турларини ишлаб чиқарувчи замонавий линиялар ўрнатиш кўзда тутилмоқда.

Мамлакатимизда мевалар, сабзавотлар, ёнғоқнинг мўл-кўллиги, ширин маҳсулотларга бўлган юқори талаб қўшма бизнес юритиш иштиёқида бўлган кўплаб чет эллик сармоядорларни тобора кўпроқ маҳаллий озиқ-овқат саноатига жалб қилмоқда. Янги тузилган бир қанча қўшма корхоналар қисқа вақт ичида нафақат ички истеъмолчиларнинг ишончини оқлади. Қўшма бизнес ишлаб чиқариш даражасини оширишга, замонавий технологияларни жорий қилишга, рақобатбардош маҳсулот тайёрлашни йўлга қўйишга ёрдам берди. Айни пайтда унинг экспорти кенгайтирилмоқда. «УФУК» Ўзбекистон-Туркия қўшма корхонасининг ўзи Россия, Яман, Қирғизистон, Қозоғистон, Тожикистонга қандолат маҳсулотлари юбормоқда. «Нема», «Рен-Ко», «Дж.Ф.Интернейшнл» қўшма корхоналарининг маркетинг сиёсати унли маҳсулотлар ва карамелларни ишлаб чиқаришни кўпайтиришга қаратилган. Мамлакатимиз мустақиллиги байрамига қандолатчиларимиз печенье, вафли, карамел, турли тортларнинг янги хилларини тайёрлашни мўлжаллаган.

(ЎзА)

МАКТАБ-ОРОМГОҲДА

театр томошаси

Ўқувчи-ёшларнинг ёзги дам олиш вақтини кўнгилдагидек ўтказиш мақсадида пойтахтимизнинг Собир Раҳимов туманига қарашли Маннон Уйғур номидаги 22-ўрта мактабда бир талай ишлар амалга оширилди. «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг туман бўлими, қўшимча таълим маркази ҳамда мактаб маъмуриятининг саъй-ҳаракатлари билан бу ерда болалар оромгоҳи ташкил этилди. Бунда фидойи раҳбар, мактаб директори Гулнора Убайдуллаеванинг ҳиссаси катта бўлди.

Ҳозирги пайтда оромгоҳда юз нафар ўғил-қиз дам олмоқда. Уларнинг 30 нафари кам таъминланган оилаларнинг фарзандларидир. Оромгоҳда дам олувчилар беш гуруҳга бўлинган бўлиб, улар учун барча шароитлар яратилган. Ўғил-қизлар учун бадиий каштачилик, юмшоқ ўйинчоқлар, араб тили, инглиз тили, шоҳмот, шашка тўгараклари ишлаб турибди. Болаларнинг спортга бўлган қизиқишини янада орттириш мақсадида гуруҳлар ўртасида «Кувноқ стартлар», «Ким эпчилу, ким чаққон?» каби мусобақалар тез-тез ўтказилмоқда. Шунингдек, ўқувчилар учун шинамгина кутубхона фаолият кўрсатмоқда. Ундан болажонларга мўлжалланган кўплаб бадиий адабиётларни топиш мумкин. Саранжом-саришта ошхонада эса қўли гул пазандалар болажонлар учун уч маҳал мазали таомлар тайёрлаб беришмоқда.

Яна бир эътиборга молик жиҳат шуки, оромгоҳ тарбияланувчилари иштирокида шаҳримизнинг диққатга сазовор жойларига саёҳатлар ташкил этиш яхши анъана тусини олган. «Ҳайвонот боғи», театр ва кинотеатрларга уюштирилаётган сафарлар ўқувчиларда катта таассурот қолдираяпти. Бундан ташқари, тумандаги ёш томошабинлар театри оромгоҳда қизиқарли саҳна томошаларини намойиш этишмоқда. Хуллас, болажонларнинг ёзги таътили мароқли ўтмоқда.

Дилшод КАМОЛОВ

Меҳр булоғи

БОЛАЛАР БОҒЧАСИ

фермер томонидан сут билан таъминланмоқда

Деҳқон-фермер хўжаликлари равнақ топиши учун ҳукуматимиз томонидан барча чоралар кўрилмоқда. Ўз навбатида улар ҳам астойдил тер тўкиб тиним билмай меҳнат қилишяпти. Шундай фермер хўжаликларидан бири Каттақўрғон туманидаги «Фотима» хусусий чорвачилик фермасидир.

Ферма 1995 йили ўз фаолиятини бошлаганди. Ўша вақтда унинг ихтиёрида 70 бош қорамол ҳамда 60 гектар ер майдони бўлиб, 15 гектарига пахта экилганди. Фидокорона меҳнат ўз самарасини берди. Хўжалик давлатга гектаридан 30 центнердан ошириб ҳосил топширди.

Жорий йилда мазкур жамоа аъзолари 30 гектар майдонга пахта, қолганига эса беда ҳамда маккажўхори экишди. Айни пайтда ниҳоллар баравж бўлиб ўсмоқда. Фермер хўжалигида 97 бош қорамол бўлиб, шундан 70 боши соғин сигирдир. Шу йилнинг ўтган олти ойи мобайнида истеъмолчиларга 20 тоннадан ошириб сут етказиб берилди.

Айни пайтда ҳожатбарор фермер Фотима опа Салимова ҳомийлик ҳаракатини ҳам бошлаб юборган. Хўжалик ҳудудидаги маҳалла унинг саъй-ҳаракати натижасида табиий газ билан таъминланди. Бундан ташқари хўжаликдаги 5 та болалар боғчаси муттасил равишда сут ва сут маҳсулотлари билан таъминлаб келинмоқда. Опанинг ўзи эса маҳаллада ўтказилаётган барча тадбирларга бош-қош.

Мазкур фермер хўжалигида ҳозирда иш ниҳоятда қизғин. Ноз-неъмат ижодкорлари жорий йилда гектаридан 30 центнердан ошириб ҳосил етиштириш учун тиним билмай меҳнат қилмоқдалар.

Зафар ЖЎРАЕВ, «Ишонч» мухбири

Меҳнат муҳофазаси

ИШ УНУМИНИНГ ГАРОВИ

Кейинги вақтларда кўпгина корхоналарда ишлаб чиқариш барқарорлашиб бормоқда. «Жомбойдон» акционерлик жамияти ана шулардан биридир. Бу ерда йилнинг ўтган олти ойида 1,5 миллиард сўмликдан зиёд маҳсулот ишлаб чиқарилди. Иқтисодий самара ҳам шунга яраша бўлди. Ишлаб чиқарилаётган ун, макарон, чорва ва парранда учун омухта ем, нозиқ-овқат ҳамда енгил саноат маҳсулотлари сифати харидорларга манзур бўлмоқда.

— Маҳсулот сифати, иш унуми ходимларнинг иш шароитига, манфаатдорлигига боғлиқ, - дейди корхона бош муҳандиси Шавкат Зокиров. — Корхонамизда 618 нафар киши ишлайди. Мавсумда қўшимча ишларга 170 нафар ишчи жалб этилади. Бугунги муваффақиятда уларни ҳар бирининг ҳиссаси бор. Чунки ҳар бир ходим ўз ишини талаб даражасида уддалангандa, пировард натижага эришилади. Шунинг учун корхона раҳбарияти касаба уюшма қўмитаси билан келишилган ҳолда олинган фойданинг салмоқли қисмини иш шароитларини яхшилашга, меҳнатни муҳофаза қилишга, қўшимча имтиёзлар жорий қилишга йўналтирмоқда.

Дарҳақиқат, бу ерда эътиборга молик тадбирлар амалга оширилмоқда. Ҳар йили ғалла қабул қилиш мавсуми олдидан ва ундан кейин иш жойлари кўрикдан ўтказилади. Хулосаларга кўра таъмирлаш ишлари амалга оширилади. Ишчилар махсус кийим ва ҳимоя воситалари билан тўлиқ таъминлангандан сўнггина ишлашга рухсат берилади. Ҳар бир ходимдан ўз иш жойини белгиланган меъёрларга мос тарзда сақлаш талаб этилади. Шу боис иш энг қизғин паллада корхона цехларига кирсангиз ҳам тозалик-озодаликнинг, саранжом-саришталикнинг гувоҳи бўласиз. Ҳар бир ишлаб чиқариш бўлимида дам олиш, хоналари мавжуд. Корхона қошида тиббиёт маскани, ошхона, савдо-маиший хизмат маркази узлуксиз фаолият кўрсатмоқда. Улар хизматидан кечки сменада ишловчилар ҳам фойдаланишлари мумкин.

— Меҳнат унумдорлиги, иқтисодий ўсиш ишловчиларнинг кайфиятига, руҳий ҳолатига, иш шароитига боғлиқлигини раҳбарларга тушунтира олдик. Яхши шароитдагина сифатли маҳсулот тайёрлаш мумкин. Оддийроқ айтганда, иш тақдири ишчининг қўлида, - дея суҳбатга қўшилди касабақўм раиси Аминжон Мақсудов. — Шунинг учун йил сайин ишчиларга ғамхўрликни кучайтиряпмиз. Махсус иш кийимлари ва ҳимоя воситалари етарлича мавжуд. Цехлар биринчи ёрдам учун зарур дори-дармонлар билан таъминланган. Ҳар йили меҳнат муҳофазасига 17-18 миллион сўм атрофида маблағ ажратилади.

Р.ҚУРБОНОВ, «Ишонч» мухбири

МЎЙНОҚНИНГ АРГЕНТИНАЛИК ЎРДАКЛАРИ

Оролбўйи минтақасида экологик вазиятни барқарорлаштиришнинг ягона йўли -сув қуриб қолган ҳудудларга тузга чидамли чўл ўсимликлари экишдир. Бу ишда Ўзбекистон-Германия ҳамкорлиги ўз самарасини бермоқда.

Германиянинг техникавий ҳамкорлик жамияти билан бирга 2000 йилнинг сентябридан бошлаб амалга оширилаётган ушбу лойиҳа бўйича денгиз чекинган қум барханларига саксовул, қандим, черкес сингари ўсимликлар экилмоқда. Бу иш билан шуғулланаётган кишилар саъй-ҳаракати туфайли бугунгача 15 минг гектар майдон яшил либосга бурканди. Натижада тузли қум тўфонларининг ҳавога кўтарилиши камаймоқда.

2005 йилгача мўлжалланган лойиҳада Оролбўйи аҳолисига ижтимоий кўмак бериш, уларни иш билан таъминлаш ҳам кўзда тутилган. Мўйноқ туманидаги «Қозоқдарё» ширкат хўжалиги ҳудудида 400 гектар майдонга экилган кузги буғдойдан 22 центнердан ҳосил олинди. Бу йил 220 гектар майдонга маккажўхори, оқжўхори, кунгабоқар ва беда экилди. Ўн гектар ерда полиз экинлари парваришланмоқда.

- Бунинг натижасида 26 киши иш билан таъминланди,- дейди лойиҳа мутахассиси Давлетбой Еденбоев. - Ўтган йили синов учун бешта аргентина ўрдаги олиб келиб парваришлаган эдик. Иқлим шароитига жуда тез мослашганлиги, кам сув талаб этиши туфайли бу йил уларнинг сони мингдан ошди. Бу иш билан саккиз киши шуғулланяпти. Айни чоғда 600 дона ўрдак тухуми инкубаторда сақланмоқда.

Мўйноқликларнинг режалари улкан. Келгуси йилнинг март ойигача ўрдаклар сонини тўрт мингга етказиш мўлжалланган. Натижада, ҳар йили эл дастурхонига 2,5-3 тонна парҳез гўшт етказиб бериш имконияти туғилади. Ўрдак гўштини дудланган ва тоқайта ишлаган ҳолда харидорларга тақдим этиш учун хориж технологияси келтирилди.

(ЎзА)

ЯШАСИН КЎПЧИЛИК

Гурлан туманидаги Дўсимбой қишлоғининг Момокўпир қишлоғида янги бошланғич мактаби барпо этилди. Биринчи сентябр куни ушбу мактаб биринчи ўқувчиларни қабул қилади.

Қорақалпоғистон Республикаси билан маъмурий чегарада жойлашган ушбу маҳалла Хоразм вилоятининг энг шимолий аҳоли пункти ҳисобланади. Бу ерда 30 дан зиёд хонадон бор. 300 нафардан ортиқ киши яшайдиган ушбу қишлоқ аҳолисининг қарийб учдан бирини мактаб ёшидаги болалар ташкил қилади.

- Мактаб хўжалигимизнинг ҳомийлигида ҳашар йўли билан қурилди, - дейди маҳаллий «Қорақалпоғистон» ширкат хўжалиги раиси С.Собиров. - Унинг Момокўпирда Обод маҳалла йилида очилиши яхши воқеа бўлди. Ота-оналар болаларини узоқда жойлашган мактабга жўнатиш ва уларнинг қайтишини кутиш билан боғлиқ ташвишлардан қутулди.

Ҳозирда юртимиз ёшларининг маънавий тафаккури, сиёсий онги ва ҳуқуқий саводхонлиги теранлашиш палласида. Улар давлат ва жамият ҳаётининг фаол иштирокчиларига айланиб бормоқдалар. Зеро, жамиятни янада эркинлаштириш зарурати, аввало, ёшларнинг сиёсий ҳамда ҳуқуқий билимларни эгаллашларида кўринади.

ҲУҚУҚИЙ ДАВЛАТ ТАЛҚИНИ

Бу борадаги билимларни мукаммаллаштиришда сиёсий ва ҳуқуқий адабиётларга бўлган эҳтиёжнинг катталигини ҳам тан олиш лозим. Профессорлар А.Саидов, У.Тожихонов ва Х.Одилқориевлар ҳаммуаллифлигида «Шарқ» нашриётида чоп этилган «Давлат ва ҳуқуқ асослари» китоби ана шу эҳтиёжни кўзлаб амалга оширилган хайрли ишлардан бири бўлди. Ушбу китоб коллеж ўқувчилари учун ҳам муҳим дарслик сифатида асқотмоқда. Ўқувчилар китобда ёритилган турли мавзулар бўйича кўргазмали қурол ва рефератлар тайёрлаб, мустақил равишда билимларини оширишмоқда.

Шу ўринда китобнинг ўзига хос хусусиятлари ҳақида икки оғиз гапириб ўтишни жоиз, деб билдик. Қўлланмадан давлат суверенитети, конституциявий ҳуқуқ, фуқаронинг ҳуқуқ ва эркинликлари, давлат ҳокимияти, халқ ҳокимияти, фуқаровий-ҳуқуқий мажбурият каби тушунчаларнинг муфассал шарҳи ўрин эгаллаган. Дарслик уч қисмдан иборат бўлиб, ҳар бир қисм бўлимлардан таркиб топган.

«Давлат ва ҳуқуқ: тушунча ва таърифлар» деб номланган биринчи қисм 10 та бўлимдан иборат бўлиб, айтиш мумкинки, дарсликнинг асосий мазмун-моҳияти шунда мужассам этилган. Давлат ва ҳуқуқ ҳақида асосий тушунчалар, конституциявий, маъмурий, фуқаролик, меҳнат, оила, экология ва халқаро ҳуқуқлар жамланган. Хусусан, «Давлат ҳақида асосий тушунчалар» бўлимида давлат ва жамиятнинг фарқли жиҳатлари, фуқаролик жамияти, келиб чиқиш сабабларига доир назариялар, давлатнинг асосий белгилари, функциялари ва шакллари, Ўзбекистонда ҳуқуқий давлатнинг барпо этилиши каби масалалар кенг қамровли таҳлил қилинган.

Кейинги қисм эса ҳуқуқий мавзуларнинг бевосита чизмалар орқали аниқ, лўнда ва динамик кетма-кетликда акс эттирилганлиги билан аҳамиятли. Бу ҳам ўқув, ҳам илмий-назарий жиҳатдан беқиёс қимматга эга.

Китобнинг охирги қисмидан ўқувчиларнинг мавзуларни қайта-қайта синчиклаб ўқишга, мушоҳада юритишга ва астойдил изланишга ундайдиган саволлар, уларнинг жавоблари, тест саволлари ҳамда зарур адабиётлар рўйхати ўрин олган.

Бундан ташқари, хулосавий кўриниш касб этган «XXI аср бошида Ўзбекистон давлати ва ҳуқуқи» қисмида демократик давлатчиликни ислоҳ қилишнинг асосий йўналиши, икки палатали парламент ҳақида далиллар бой, чуқур илмий-назарий таҳлиллар берилганлигини ҳам айтиб ўтиш мумкин.

Хуллас, мазкур китоб ўрта умумтаълим мактабларига, академик лицей ва коллеж ўқувчилари, олий ўқув юрти талабалари, соҳа мутахассислари ҳамда барча фуқаролар учун асқотадиган зарур қўлланмадир.

Раъно МЕЙЛИЕВА,
Ориф ЖУМАЕВ,
Тошкент Ахборот технологиялари коллежи ўқитувчилари

ҚОНУН БАРЧАГА БАРОБАР

Бор бўл, оқибат!

УМРНИНГ БАҲОСИ ЙЎҚ

Вояга етмаганларни ҳуқуқий ва ижтимоий муҳофаза қилиш содир этилиши мумкин бўлган жиноятларнинг олдини олишда муҳим омиллардан биридир.

— Мактаб ва таълим муассасаларида йил давомида «Умр баҳоси», «Гиёҳвандлик аср вабоси», «Ёшлар келажак меваси» мавзуларида суҳбатлар ўтказиб келинган бўлса, айни кунларда маҳаллаларда, ота-оналар ва ёшлар ўртасида тушунтириш ишлари олиб борилмоқда, – дейди Урганч шаҳар прокурор ёрдамчиси Ғ.Абдуллаев. – 2003 йил давомида шаҳар прокуратураси томонидан вояга етмаганлар ва ёшлар орасида жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ҳамда вояга етмаганларнинг ҳуқуқий ҳимоясини таъминлаш юзасидан ўтказилаётган текширишларда асосий эътибор аниқланган камчилик ва қонунбузилишларни бартараф этиш, вояга етмаганлар орасида жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликлар содир қилинишига замин бўлган шароитларни ўрганиб, камчиликларни бартараф этишга қаратилмоқда. Бундан ташқари вояга етмаганларни ижтимоий ҳимоялаш мақсадида бошқа идоралар билан ҳамкорликда тадбирлар ўтказиш ҳам ўз самарасини бермоқда. Жумладан, «Хоразм юлдузлари» иштирокида концерт дастури ўтказилиб, концертдан тушган 1 миллион сўмнинг 300 минг сўмига 11,17 ҳамда 22-сонли мактабларнинг кутубхона фондига китоблар олиб берилди. Ушбу китоблар мактаблардаги кам таъминланган оила фарзандлари, боқувчисини йўқотган болаларга тарқатилди. Шунингдек, 700 минг сўм вояга етмаган ногиронларга аравачалар олиб бериш учун шаҳар ижтимоий таъминот бўлимининг ҳисоб рақамига ўтказилди.

Шаҳар бўйича жами 6 минг 135 нафар ногирон бўлиб, шулардан 948 нафари 18 ёшгача бўлган болалардир. 2002 йилда уларнинг 10 нафарига ногиронлик аравачаси, 9 нафарига эшитиш мосламаси, 5 нафарига ногиронлар ортопедик пойафзаллари олиб берилди. Ўтган давр мобайнида шаҳар ҳокимлиги ҳузуридаги васийлик ва ҳомийлик комиссияси томонидан жами 26 нафар вояга етмаганлар фарзандликка, 20 нафари ҳомийликка ва 15 нафари васийликка берилган. Шаҳар халқ таълими бўлимига қарашли таълим муассасаларида ўқиётган 30693 нафар ўқувчининг 6340 нафари кам таъминланган оила фарзандлари бўлиб, улардан 2327 нафарига 25964,2 минг сўмлик қишки кийим бошлар, 72 номдаги 12231,1 минг сўмлик бепул дарсликлар тарқатилди.

Шаҳар прокуратураси томонидан вояга етмаганлар ва ёшлар орасида жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликларни олдини олиш юзасидан яна қатор ишлар амалга оширилиб, жорий йилнинг ўтган даври мобайнида содир қилинган жиноятлар, уларнинг келиб чиқиш сабаблари таҳлил қилиниб, прокурор фаолиятининг 4 та устувор йўналишлари белгиланиб алоҳида тадбирлар дастури ишлаб чиқилди.

Хусусан, ўқишдан бўйин товлаб юрган, ҳуқуқбузарликка мойил, тарбияси оғир, ўқишга бормай, бозорларда ишлаб юрганларни таълим муассасаларига қайтариш юзасидан рейдлар ўтказилмоқда. Шунингдек, ўрта мактабларда таълим тўғрисидаги қонунчилик, уйида ўқитилаётган вояга етмаган ногиронларга таълим бериш жараёнининг бориши юзасидан кузатувлар олиб борилмоқда.

Шу билан бирга ёшларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказишларини таъминлаш борасида вилоят болалар кутубхонаси билан ҳамкорликда «Мен ва қонун» мавзуида тадбирлар дастури ишлаб чиқилиб, турли мавзуларда суҳбатлар ўтказиш ҳам яхши йўлга қўйилган.

Бундан ташқари, вояга етмаганларнинг меҳнат муҳофазасига оид қонунлар ижроси юзасидан текширишлар ўтказиб бориш борасида шаҳар прокуратурасида талай ишлар амалга оширилаётганлигининг ҳам гувоҳи бўламиз.

– Жорий йилда 17 та хўжалик юритувчи субъектларда текшириш ўтказилиб, вояга етмаганларнинг меҳнат ҳуқуқларини бузиб, уларга етарли шароит яратиб бермаган 2 нафар мансабдор шахс ЎзРМЖТКнинг 49-моддаси билан маъмурий жавобгарликка тортилди, – дейди Ғ.Абдуллаев. – Шунингдек, ўқишдан бош тортиб юрган болаларни аниқлаш ҳамда уларни ўқишга жалб қилиш мақсадида ўтказилган тадбирларда фарзандларининг ўқиши учун шароит яратмаган 29 нафар ота-оналарга нисбатан маъмурий ҳуқуқбузарликка оид ишлар қўзғатилиб, 8 нафар шахс қонунбузилишларга йўл қўймаслик хусусида огоҳлантирилди ва 23 нафар боланинг ўқишга бориши таъминланди. Вояга етмаганларнинг меҳнат муҳофазасига оид қонунлар ижроси аҳволи, қонунларнинг меҳнат бўлимлари, таълим- тарбия муассасалари, махсус мактаб интернатлар ҳамда спорт соғломлаштириш мактаблари, вилоят «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати, «Ватанпарвар» ташкилотлари, нодавлат, нотижорат жамоат ташкилотлари томонидан қандай ишлар олиб борилаётганлиги ҳам прокуратура назоратидадир. Муайян давр мобайнида ўтказилган текширувлар натижаларига кўра 22 та мансабдор шахслар маъмурий жавобгарликка тортилган. Шаҳар меҳнат бўлими томонидан вояга етмаган, ишга яроқли, ишлашни хоҳловчи ва ҳеч қаерда ишламайдиган вояга етмаганларни иш билан таъминлаш, уларни ишсиз сифатида рўйхатга олиш ишлари қониқарсиз эканлиги аниқланди ва бу борада зарурий чоралар кўрилди.

Кези келганда вояга етмаганларнинг соғлигини сақлашга оид қонунлар ижроси борасидаги бирмунча ижобий ишлар амалга оширилаётганлигини ҳам эътироф этиш мумкин. Жумладан, ўтган йилда 34 нафар ногиронлик аравачасига муҳтожларга аравачалар, 17 та эшитиш мосламалари, 44 та қўлтиқтаёқлар, 58 та ҳассалар тарқатилиб, 439 кишига жами 3173,3 минг сўмлик моддий ёрдамлар кўрсатилган. 132 нафар шахсга 2042,6 минг сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари, 192 нафар кишига 981,2 минг сўмлик саноат моллари, 685 минг сўмлик чет эл инсонпарварлик ёрдами, 115 нафар кишига 149,5 минг сўмлик қўшимча имтиёзлар кўрсатилиб, 265 кишига соғлиғини тиклаш учун сиҳатгоҳларга йўлланмалар берилган.

– Албатта, муваффақият бор жойда камчилик ҳам бўлиши табиий. Жумладан, ўтказилган текширишлар давомида шаҳар ИИБ вояга етмаганлар ва ёшлар орасида ҳуқуқбузарликларни олдини олиш гуруҳи ходимлари томонидан баъзи камчиликларга ҳам йўл қўйилаётгани аниқланди. Яъни ИИБга олиб келинаётган вояга етмаганлар номигагина ҳисобот учун олиб келиниб, уларга нисбатан ҳеч қандай таъсир чоралари кўрилмасдан, огоҳлантириш билангина чекланиб ўтилганлиги маълум бўлди. Ваҳоланки, ходимлар томонидан вояга етмаганларнинг ота-оналари билан суҳбатлар ўтказилиши, уларга ўз фарзандларини тарбиялаш жараёнида Ўзбекистон Республикаси МЖТК нинг 47-моддаси билан жавобгарлик мавжудлиги тўғрисида, шу билан бирга агарда ота-оналик мажбуриятларини бажармаган тақдирда шаҳар ИИБ фуқаролик судига мурожаат қилиш мумкинлиги айтиб борилиши лозим эди. Агарда ота-оналар ўз фарзандларига таълим-тарбия бериш жараёнида мажбуриятларини бажара олмаган ёки бажаришни хоҳламаган тақдирда Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 45- моддасига асосан вояга етмаганлар давлат ҳимоясида бўлиши тушунтирилмаётганлиги каби қатор камчиликлар билан ҳам муроса қилиш қийин. Тан олишимиз керак, вояга етмаган ва ёшларнинг ҳуқуқий онгини ошириш борасидаги ишлар ҳали талаб даражасида эмас. Жумладан, шаҳар халқ таълими бўлимига қарашли 28 та таълим муассасаларида «Давлат ҳуқуқлари асослари ва Конституция оламига саёҳат» фанларидан дарс бераётган 37 нафар ўқитувчининг 5 нафаригина Олий юридик маълумотга эга, қолган 19 нафари тарих, бошқалари ўзбек, рус тиллари ҳамда география, мусиқа ва бошқа фанлар ўқитувчиларидир.

Биз ҳуқуқий демократик давлат қуриш томон босқичма-босқич илдамлаб бормоқдамиз. Зеро, кичик бир сусткашлик ҳам ўз таъсирини ўтказиши мумкин. Бунга эса асло йўл қўйиб бўлмайди.

Роза САЙДАҲМЕДОВА,
«Ишонч» мухбири

ЯШИРИНЧА ЦЕХ ФАОЛИЯТИ ТЎХТАТИЛДИ

Қизилтепа туман прокуратураси ҳузуридаги солиқ ва валютага оид жиноятларга қарши кураш бўлими ҳам жисмоний ва юридик шахслар томонидан хуфёна иқтисодиёт билан шуғулланувчиларга қарши кескин кураш олиб бормокда. Натижада аниқланган 33 ҳолат бўйича 8.453 сўм давлат фойдасига ундирилди. 12.410 сўмлик молиявий жарима солинган 6 нафар ҳуқуқбузарга жиноий, 27 нафарига эса маъмурий иш қўзғатилган. Шунингдек, 6 та яширин цех фаолиятига чек қўйилиши натижасида 6.095 минг сўмлик қўшимча солиқ ва бошқа тўловлар давлат бюджетига туширилди. Бўлимнинг солиқ ва бошқа ҳуқуқ органлари билан ҳамкорликда ўтказган текширишларида эса яширин фаолият билан шуғулланаётган уч нафар шахс ошкор қилинди ва айбдорларга нисбатан жиноий иш қўзғатилди.

Ялғош САРИЕВ,
«Ишонч»мухбири

Гиёҳвандлик — аср иллати

... ЎН МИРИ ЗИЁН

Инсоният ҳаётига таҳдид солаётган иллатлардан бири ҳисобланган «оқ оғу»нинг жисмоий ва маънавий зарари катта. Гиёҳванд модда одам танасида кескин ўзгаришлар келтириб чиқаради ва юрак-қон томири тизимини, фикрлаш қобилиятини издан чиқаради.

Мамлакатимизда гиёҳвандликка қарши кураш умумдавлат ишига айланган. Инсон саломатлигига беқиёс зарар етказувчи бундай хатарли иллатнинг олдини олиш мақсадида Қашқадарё вилоятида ҳам бир мунча ишлар амалга оширилягпти.

Жорий йилнинг ўтган даврида гиёҳвандликнинг олдини олиш, наркотик моддаларни тарқатишга қаратилган кўплаб жиноятлар фош этилди.

Вилоят ҳудудида наркотик ва психатроп моддаларнинг ғайриқонуний айланишига йўл қўймаслик, гиёҳванд ўсимликлар экилган ер майдонларини аниқлаш, йўқ қилиш ҳамда ушбу турдаги жиноятларни аниқлаш бўйича 160 дан ортиқ ҳолат юз берди.

Бироқ аҳоли ўртасида олиб борилаётган кенг кўламдаги профилактик тадбирларга қарамасдан хуфёна тарзда гиёҳванд ўсимликлар ўстираётган қирққа яқин фуқаролар топилиб, уларга нисбатан тегишли чоралар кўрилди.

«Қорадори – 2003» тадбирининг ўтказилиши ижобий самара берди. Тадбир давомида гиёҳвандликка оид 31 та ҳолат аниқланди. Вилоятнинг тоғ олди туманларида кузатишлар олиб борилганда Чироқчи туманидаги «Чиял»хўжалиги ҳудудида айрим фуқароларнинг ҳовлиларида кўкнори ниҳоллари ўстирилаётганлиги маълум бўлди. Тўқмор қишлоғида яшовчи Мусаллам Абдуллаеванинг хонадонида баравж ўсаётган 280 туп кўкнори ўз вақтида йўқ қилинди. Оқтўнли қишлоғида истиқомат қилувчи Р.Холиқов, токлар орасида 56 туп гиёҳванд ўсимликни экканлиги фош этилди. Шу қишлоқда яшовчи Д. Аҳмедова 8 нафар фарзанднинг онаси бўла туриб кўкнори етиштириш билан шуғулланганлиги айниқса, кишида ёмон таассурот қолдирди.

Оилада ва жамиятда носоғлом муҳитни вужудга келтирувчи «оғу»ни тарқатаётган баъзи кимсалар жиноят устида қўлга тушдилар. Қарши шаҳри Темирйўлчилар кўчаси 55 уйда яшовчи, иш жойининг тайини йўқ А.Абдиев ҳамшаҳри Ж.Бозоров билан жиноий тил бириктириб героин моддасини 70 минг сўмга пуллаётганда қўлга олинди.

Жиноят жазосиз қолмайди. Оғуфурушлар қанчалик хуфёна иш кўришмасин, барибир қинғир ишлари фош этилади. Косон туманининг Пўлати қишлоғида яшовчи, муқаддам судланган И.Комилов ўз мижозига 1 килограмм 2 грамм марихуана моддасини 650 минг сўмга пуллаётганда ички ишлар ходимлари томонидан ушланди.

Гиёҳвандлик инсоният кушандаси. Вилоят наркология диспансеридан олинган маълумотларга қараганда, жорий йилнинг биринчи ярмида 5863 та гиёҳвандлик ва алкоголизм дардига чалинган беморлар рўйхатга олинган. «Аждаҳо» домига илинганларнинг кўпчилигини ёшлар ташкил этади. Бу ҳол янада хунук кўриниш олмаслиги учун болалар ва ўсмирлар ўртасида профилактика ишларини кучайтириш, гиёҳвандликка қарши курашда фуқаролар йиғинлари, хотин-қизлар қўмиталари, соғлиқни сақлаш, ички ишлар бўлимлари ходимлари ҳамжиҳатликда иш олиб боришлари лозим бўлади.

Иззат ҲИКМАТОВ,
«Ишонч» мухбири

Тил – миллат кўзгуси, миллийликни ифодаловчи энг биринчи хусусиятдир. Зеро, бу йўлда амалга ошириладиган ишларимиз ҳамиша эътиборга сазовор бўлиши керак. Шунга қарамай, бугунги кунда «Давлат тили ҳақида»ги қонун ижроси юзасидан жойларда олиб борилаётган ишларнинг аҳволи ҳануз қониқарсиз кечаётгани ачинарли ҳолдир. Хусусан, вилоятдаги айрим маҳаллий ҳокимликлар, ўзини ўзи бошқариш органлари, корхона, ташкилот ва муассасаларда қонунда кўрсатилган расмий ҳужжатлар, иш қоғозларининг давлат тилида тўлдирилишига оид талабларга амал қилинмай келинмоқда.

ТИЛИНИ ЭЪЗОЗЛАГАН – ЭЛИНИ ЭЪЗОЗЛАЙДИ

афсуски, Сурхондарёдаги қатор ташкилотлар раҳбарлари бундан бехабар кўринади

Буни биргина Термиз шаҳар газ таъминоти филиалида касаба уюшма йиғилишлари, қарор ва бошқа қатор ёзишмалар ҳамда ходимларнинг шахсий ишлари йиғма жилди билан боғлиқ барча ҳужжатлар рус тилида олиб борилганлиги мисолида ҳам яққол кўришимиз мумкин. Шунингдек, бу ерда давлат тилини билмайдиган ўндан ортиқ ходимлар меҳнат қилаётганига қарамай, ўзбек тилини бепул ўқитишга оид ҳеч бир чора-тадбир белгиланмаган. Мазкур ҳолат бўйича шаҳар прокурори томонидан вилоят газ таъминоти шуъба корхонаси бошлиғига тақдимнома киритилди.

Денов туман электр тармоқлари корхонасида ўтказилган текширишлар жараёнида ҳам юқоридагига ўхшаш ҳолатларга дуч келинди. Хусусан, кўп йиллар давомида корхонанинг иш юритув китоблари рус тилида «Журнал контроля ведения переговоров по рации открытом текстом», «Папка графиков отключения основного оборудования», «Папка служебние, распоряжения на подключение нового оборудования сетям Денау РЭС-1993» каби кўринишларда юритиб келинган. Бундан ташқари, ҳужжатларни давлат тилида юритишда яна кўплаб хато ва камчиликларга йўл қўйилган. Ушбу ҳолат бўйича ҳам туман прокурори томонидан корхона бошлиғи Б.Шодмоновга тақдимнома киритилди ҳамда тезкор диспетчерлик хизмати бошлиғи Т.Бобоёровга нисбатан интизомий жавобгарлик чораси қўллаш тўғрисида иш қўзғатилди.

Раҳбарларнинг ўз ишига масъулиятсизлиги ва лоқайдлиги оқибатида Шеробод туманидаги Исо Термизий, В.Қодиров, У.Туропов номли ва «Дўстлик» ширкат хўжаликларида ҳужжатлар «Контировка», «Мемориальний ордер», «Материальний отчёт», «Накладная счёт фактура» тарзида номланганлиги ёки Шўрчи тумани электр тармоқлари корхонаси маъмурий биносининг хоналари эшикларига «Диспетчерская», «Раздевалка», «Техкабинет» деб русча ёзилганлиги, Сариосиё тумани меҳнат бўлими маъмурий биносидаги эълонлар тахтасида «пайвандчи» сўзи ўрнига «сварщик», «темирчи» сўзи ўрнига «кузнец» сўзлари ишлатилганлиги кузатилди. Ушбу камчиликлар юзасидан юқорида номлари санаб ўтилган муассасалар раҳбарлари ва ходимларига туман прокурорлари томонидан тақдимномалар киритилиб, огоҳлантирувлар берилди.

Бундан ташқари, айрим корхона ва ташкилотларда ҳужжатлар, муҳр ва тамғалардаги, бино деворларидаги битиклар лотин ёзувига асосланган янги ўзбек алифбосида ёзиб келинаётган бўлсада, уларнинг ёзилишида кўплаб имловий хатоларга йўл қўйилаяпти. Энг ачинарлиси, бу муҳим ишга бефарқ муносабатда бўлинмоқда. Шунингдек, Сариосиё тумани меҳнат бўлими тамғасидаги «mehnat» сўзи «mahnat» шаклида бузиб ёзилганлигига қарамай фойдаланиб келинаётгани, туман ижтимоий таъминот бўлими маъмурий биносининг кириш қисмидаги битиклар ҳам қўпол хатоликлар билан ёзилганига гувоҳ бўлинди. Мазкур муассасалар ўз идоравий номларининг ёзилишига бу қадар беэътиборлик билан қараётганликларини қандай изоҳлаш мумкин?

Вилоят халқ таълими бошқармаси тизимида ҳам қонун ижроси юзасидан ўтказилган текширишда айрим мактаб ва мактабгача тарбия муассасаларида давлат тилининг ўргатилиши талаб даражасида эмаслиги ва кўп ҳолларда мутахассислиги тўғри келмайдиган ўқитувчилар ўзбек тилидан дарс бериб келаётганлиги аниқланди. Хусусан, Термиз тумани халқ таълими бўлимига қарашли 1-сонли умумий ўрта таълим мактабидаги мавжуд рус синфларида давлат тилининг ўқитилиши борасида юқоридаги камчиликлар очиқ-ойдин кўзга ташланди. Натижада туман прокурори томонидан халқ таълими бўлими мудири номига тақдимнома киритилди.

Вилоят прокуратураси органларининг ушбу масала бўйича ўтказган умумий текширувлари натижасида жорий йилнинг ўтган даври мобайнида қонун бузилиш ҳолатларини бартараф қилиш тўғрисида тегишли мутасаддиларга жами 23 та тақдимнома киритилди, 23 нафар шахсга огоҳлантирув берилди, 16 нафарига нисбатан эса интизомий жавобгарлик чоралари кўриш бўйича иш қўзғатилди.

Равшан РИЗОҚУЛОВ,
Сурхондарё вилоят прокуратурасининг умумий назорат бўлими прокурори

Фотоайбнома

Кўриб турганингиз нохуш манзаралар Жиззах вилояти Пахтакор туманидаги «Дилором» маҳалласи ҳудудида суратга олинган. Англаган бўлсангиз, аҳоли энг зич яшайдиган мазкур маҳаллада тозалик, ободонлаштириш ишларига панжа орасидан қаралмоқда. Мутасаддиларнинг масъулиятсизлиги, қолаверса, маҳалла аҳлининг бефарқлиги натижасида бу жойлар чиқиндихоналарга айланмоқда. Ваҳоланки, «Обод маҳалла йили» муносабати билан республикамизнинг барча шаҳар ва туманларида айни кунларда кенг кўламдаги тадбирлар амалга оширилаётир.

Бу ерда яшовчиларнинг айтишларича, чиқиндиларни ташиш учун ҳар бир хонадондан ойига 300 сўмдан пул йиғиб олинаркан. Ваҳоланки, салкам бир йилдан буён бу иш амалга оширилмаган. Боз устига, чиқиндиларни ташлаш учун махсус қутилар мавжуд эмас. Туман ва маҳалладаги мутасадди раҳбарлар эса бу ачинарли аҳволни кўриб-кўрмаганга олишяпти. Акс ҳолда ушбу «чиқинди тепаликлари» пайдо бўлмас эди.

Шоҳруҳ САРИЕВ олган суратлар

«Ишонч» бонг уради

ХУФЁНА ДАРОМАД

нафақа ва иш ҳақларининг ўз вақтида тўланишига тўсиқ қўймоқда

Мутахассисларнинг гувоҳлик беришича, аввалари тадбиркорларнинг аксарияти хуфёна иқтисодиётнинг энг оддий усулларидан фойдаланишган экан. Яъни, кунлик тушумларни кам миқдорда кўрсатиш мақсадида назорат касса аппарати рақамини имижимида нолга тушуриб қўйишар, харидорга чек ура туриб, ушбу ҳосилани фискал хотирага киритмаслик йўлини қўллашарди. Эндиликда улар бунинг анчайин мураккаб усулини ўйлаб топишибди. Бу жараён асосан профессионал компьютер устаси ёрдамида амалга оширилади.

Одатда бундай қалтис иқтисодий жиноятлар асосан йирик, анча ривожланган ва кунлик айланма маблағи бир мунча юқори бўлган фирма, компания ва бошқа ташкилотлар томонидан амалга оширилмоқда. Яқинда Асака шаҳар Навоий кўчасидаги чакана савдо билан шуғулланаётган тадбиркор Алижон Мамажоновнинг фаолияти текширилганда ҳам шундай ҳолат кузатилди. Ғазнадаги 15 минг сўм назорат касса машина орқали кирим қилинмаганлиги аниқлангани етмагандек, номаълум сабабларга кўра назорат касса машинаси хотира дастури носозлиги сабабли бир ойдан буён ишлатилмаётганлиги маълум бўлди.

Хонобод шаҳрида фаолият юритаётган тадбиркор Илёс Юнусов яна ҳам антиқа йўл тутибди. Назорат касса машинасининг хотира дастури бузилгач, микрочип тизими ўзгартирилиб, ишлатилиб келинган. Қўқон шаҳридан хусусий тадбиркор Фаҳриддин Қосимов 8135 сўмни кассага кирим қилмаган пайтда қўлга тушди. Кейин маълум бўлишича, бу устаси фаранг назорат касса машинасининг хотира дастурини атайин куйдирилган ҳолда ишлатаётган ва тушумларни яшириб келаётган экан.

Пойтахтимизнинг Мирзо Улуғбек туманида жойлашган «Рио-Гранд», «Ал-Касар», «Арестон» кафелари, Чилонзор туманида «Садл» масъулияти чекланган жамиятга қарашли «Скорпион» кафеси ва чакана савдо билан фаолият кўрсатаётган Н.Ғуломова фаолиятлари текширилганда ҳам юқоридагидек ҳолатга дуч келинди. Улар касса машиналарини сунъий равишда техник носозлигини келтириб чиқариб даромадларини яшириб келишган.

Айни чоғда ушбу ҳолатлар юзасидан жиноий иш қўзғатилган. Мақсадимиз нафақат жиноятга қўл ураётган тадбиркорларнинг кирдикорини фош қилиш, балки бу қилғиликлардан иқтисодиётимиз қанчалик зарар кўраётганлиги хусусида сўз юритишдир. Вазирлар Маҳкамасининг шу йил «Назорат касса машиналаридан фойдаланишда жавобгарликни ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори ана шундай ноқонунийликларнинг олдини олишга қаратилгандир.

Унда таъкидланишича, «... аҳоли билан пуллик ҳисоб-китобларни амалга оширувчи юридик шахслар ва якка тартибдаги тадбиркорлар фискал хотирага хизмат кўрсатиш дастури бузилган ҳолда техник талабларга мувофиқ бўлмаган назорат касса машиналаридан фойдаланган тақдирда, улардан солиқ органлари томонидан, энг кам ойлик иш ҳақининг 200 баравари миқдорида, қоида бузиш такрорланганда эса – энг кам ойлик иш ҳақининг 500 баравари миқдорида жарима ундирилади».

Кўриниб турибдики, тадбиркорлар зиммасига назорат касса аппаратлари билан боғлиқ тартиб қоидаларга қатъий амал қилишдек улкан масъулият юкланяпти. Бундан албатта тадбиркорлар ўзларига тегишли хулоса чиқариб олишлари зарур. Ахир, ўзингиз ўйлаб кўринг: тадбиркор миллионлаб сўм даромад қилса-ю, у жуда кам қисмини кассага кирим қилса, асосий даромадни солиқдан яширса, иқтисодиётимизга қанчалик зарар келтирилади. Бунинг орқасидан қанчадан-қанча стипендия, нафақа ва иш ҳақлари ўз вақтида тўланмай қолишини тадбиркорларимиз билармикан?

Юнусали ОЧИЛДИЕВ,
«Ишонч» мухбири

Обод маҳалла йили

КУЮНЧАК ОТАХОНЛАР

ёхуд аҳоли турмуш тарзини яхшилашда Фахрийлар Кенгаши иштироки

Пудратчи Мукаррамхон Исмоилова пайкалда Ғуломжон ака Қосимов бошлиқ фахрийларни кўриб мамнун бўлди. Уларнинг келганликларидан боши осмонга етди. У отахонларнинг синчковлигидан хурсанд эди. Уватларни четида қолиб кетган бегона ўт борми, миробларнинг бепарволигидан сув урган эгатлар борми, уларнинг назаридан четда қолмасди. Ғўзалар ёнида Ғуломжон ака тўхтаб қолди. Чўккалаб кўсакларни бир-бир санади. Мукаррамхон дарҳол ҳушёр тортди. Отахон билан биргалашиб ғўза баргларини кўздан кечираркан, нима гаплигини дарҳол пайқади. Ўргимчаккана бош кўтара бошлаганди. Дала ишлари билан бўлиб, ушбу пайкални кейинги кунларда ораламаганлигидан хижолат тортди.

Сўнгра, фахрийлар шийпонда бригада аъзолари билан тушликка ўтирдилар. Ғуломжон ака бир пиёла чой баҳонасида ижарачиларнинг дам олиши, ойлик маошлари, болали оналарнинг меҳнат ва турмуш шароити билан қизиқди. Хайрлашаётиб Мукаррамхонга ўргимчакканага қарши курашни сусайтирмаслик, тунги суғоришнинг хосияти ҳақида жўяли маслаҳатлар берди. Мукаррамхон гап орасида «ОВХ»га етишолмаётганлигини қистириб ўтди.

Фахрийлар Кенгаши раиси «тишлаган жойидан узадиган» одам. Андижон туманидаги Бобур номли ширкат хўжалигига меҳнати сингганлардан. Хўжаликда узоқ йиллар бош ҳосилот вазифасида ишлаган. Қайси лавозимда бўлмасин, катта-кичикка дардкашлик қилган. Шунданми, ширкат раиси Ғуломжон аканинг фахрийларга бош бўлиб, дала юмушларига ёрдамлашаётганлигини алқади. Эртасигаёқ Мукаррамхон Исмоилова бошлиқ бош пудратчиларга ғўза зараркунандасига қарши ишлов берадиган «ОВХ» тракторини ажратиб берди.

Кенгашнинг хайрли ишлари кўп. Айниқса, меҳнаткашларнинг ижтимоий ҳимоясига бош-қошлиги эътиборга лойиқ. Бирда «Ўрикзор» маҳалласи аҳолисининг тоза ичимлик сув таъминотида узилишлар бўла бошлади. Негаки, сув қувурлари ишдан чиққан. Янгисининг нархи осмонда. Маҳалланинг қўли калталик қиларди.

Кенгашли тўй тарқамас, дейдилар. «Обод маҳалла йили» давлат дастури бўйича Фахрийлар Кенгаши ҳам ўз иш режаси тузгандилар. Режада ҳокимлик, тумандаги бошқа жамоатчилик вакиллари билан ҳамкорлик қилиш белгилаб қўйилганди. Кенгашнинг маслаҳат йиғини чақирилди. Фаоллардан Ваҳобжон Ҳамидов, Ҳамзабек Ҳусанов, Турғунбой Қамбаровлар ҳамда ширкат хўжалиги касаба уюшма қўмитаси раиси Рустамжон Мухторов ҳам йиғинга таклиф этилганди. Кун тартибидаги масала – «Обод маҳалла йили» давлат дастури иш режасининг ижроси ҳамда аҳоли турмуш тарзи, маиший шароитини яхшилашда Фахрийлар Кенгашининг иштироки муҳокамадан ўтказилди.

Жумладан, «Ўрикзор» маҳалла фуқаролар йиғинидаги сув йўлларини созлашда жамоатчиликнинг кўмаги ҳақида бир тўхтамга келдилар. Халқдан кўнгилли равишда пул йиғишни ташкил қилишни касабақўм ўз гарданига олди. Ҳашар уюштиришни Фахрийлар Кенгаши бажарадиган бўлди.

Маҳалла юрт ичра – юрт, эл ичра – элдир. Ўрикзорликлар ўз мавзеларини обод, кўркам, ораста, тинч-осойишта кўришга одатланганлар. Баҳоли қудрат маҳалладошлар топганларини ўртада баҳам кўрадилар. Маҳаллани тоза ичимлик суви билан таъминлашга доир таъмирлаш ишлари катта ҳажмдаги сарф-харажатни талаб этарди. Кенгаш раиси ёнига фаолларни олиб, Андижон туман ҳокими Ҳотамжон Ҳакимов ҳузурига йўл олди. Ҳоким Ғуломжон ака бошлиқ фахрийларнинг таклифларини маъқуллади. Дарҳол вилоятдаги қурилиш ва таъмирлаш ташкилотлари, «Вилоятсувоқава» бошқармаси мутасаддилари билан боғланди... Мана бугун 10 мингга яқин аҳоли истиқомат қилаётган «Ўрикзор» маҳалласига қадам ранжида қилсангиз дил яйрайди. Кўча ва йўл бўйлари гулу гулзорларга бурканган.

Бундай савобли ишларнинг қай бирини айтайлик. 13-бригада табелчиси Даминжон Мамадалиевнинг оила қуришда ёрдамга муҳтожлигини Ғуломжон ака эшитиб қолади. Ғуломжон ака бу ҳақда ҳокимнинг биринчи ўринбосари Абдували Боласозовга маслаҳат солди. Ўринбосарнинг жонкуярлиги билан ҳомийлар ҳам топилди. Хуллас, янги келин-куёвларнинг хонадонини бутлашга кетадиган гилам, палос, идиш-товоқларнинг ўрни топилди.

Фахрийларнинг аралашуви билан тўй расамади билан ўтди. Айниқса, бехашамлиги, қуда-кудағайларнинг ортиқча бордикелдиларисиз, замонавий ўтиши билан ҳаммага манзур бўлди. Харажатларни «Терактепа» маҳалла фуқаролар йиғини, Фахрийлар Кенгаши ҳамда ҳокимлик кўтарди. Бир фарзандга етти маҳалла ота-она деганлари шу-да.

Собиржон РЎЗИМАТОВ,
«Ишонч» мухбири

Ғузор тумани ғаллакорлари бу йил 25 минг гектар майдонда мўл ҳосил етиштирдилар. Мавсум қатнашчилари учун барча шарт-шароитлар яратилганлиги ўз самарасини берди. Туманда етиштирилган ғалланинг асосий қисми «Элҳақидон» ҳиссадорлик жамияти омборларига тўкилди.

Суратларда: Ғузор ширкат хўжалиги комбайнчиси Норбўта Саидов; «Элҳақидон» акциядорлик жамияти лаборанти Улғози Тангриева; туман МТП ҳайдовчиси Нормурод Муродовлар.

Ш.СУЛТОНОВ олган суратлар

ГУЗАР-ФАЙЗЛИ ГЎША

Юртимизнинг ҳар бир гўшаси обод бўлмоғи даркор. Ана шу шиорни дилга жойлаган мирзачўлликлар маҳалла ободончилигига алоҳида эътибор қаратмоқда. Маҳаллаларда бирин-кетин янги гузарлар бунёд этилиб, ишга туширилмоқда. Янгиер шаҳридаги Абдураҳмон Жомий маҳалласида иш бошлаган гузар шулар жумласидандир.

Бугунги кунда гузар нафақат фаровонликдан далолат, балки қўни-қўшнилар иттифоқлиги, маҳалла-кўй маркази рамзи бўлиб қолаяпти. Жомий маҳалласи аҳли ҳам азалдан аҳил-иноқ. Улар бир-бирининг ташвишу қувончига шерик кишилар. Аммо бу сифатларнинг ўзи кифоя қилмас экан. Бир товуққа ҳам сув, ҳам дон, деганларидек, маҳаллага маиший хизмат нуқталари зарур эди. Эндиликда ана шу муаммоларни ҳал этиш билан бир вақтда, маҳалла ғазнасига муайян даромад келиб тушиш имкони яратилди.

Айни чоғда бу ерда тиббиёт хонаси, ошхона, пойабзал таъмири, сартарошхона, радио-телевизор устахонаси ишлаб турибди. Гузарда балоғатга етмаган ёшлар билан ишлаш комиссияси билан ички ишлар идоралари ҳамкорлиги йўлга қўйилди. Бу ерда маҳаллага оид муаммоларни ҳал этиш ва турли тадбирларни уюштириш имкони бор. Гузарда иш бошлаган ошхона барча тантана, маросимларни ўтказишга шай қилиб қўйилган. Маҳалла кексалари бу ерда дил чигалини ёзиб, анъаналарни қарор топтириш режаларини тузишади.

Н.ФАХРИДДИНОВ

> *Яқин танишим уй тўйига айтди. Дўст қувончига шерик бўлишдан ортиқ бахт борми! Меҳмонларни кутиб олаётганлар сафига қўшилдим ва беихтиёр иморатга разм солдим. Ичкари томон сувалиб ўзига хос пардоз берилганига қарамасдан кўча тараф ғишт деворлигича қолдирилган эди. Лекин нақшинкор шакллар шунақаям бежирим чиққандики, ҳар қандай киши бир зум тикилиб қолмасидан иложи йўқдек эди.*

АДИРЛИК ҚЎЙНИДАГИ КОРХОНА

–Бунақа чиройли ғиштни қаердан топдингиз? - сўрадим уй эгасидан. – Балки Андижон ёки Фарғонадан келтиргандирсиз?

– Қизиқмисиз, ака, - мезбон кулди. Ахир бу ўзимизнинг Янгиқўрғон туманидаги Исковот қишлоғидаги корхонадан-ку!

– Қандиёнданми? - дея эсладим. Ушбу корхона довруғини, у ернинг бошқа бирон жойда учрамайдиган сарғиш тупроғидан тайёрланаётган ғиштлари таърифини эшитгандим.

...Қандиён «Исковот» ширкат хўжалигидан 2-2,5 чақирим келадиган жой. Ўн-ўн беш йил олдин бу ерларни одам юрса оёғи, қуш учса қаноти куяди, дейишарди. Атроф дашт. Қаёққа қараманг, чўкиб ётган нортуя адирликлар. Лекин яна бир жиҳати борки, унинг номи «Қандиён» ёки қантдек ширин деган сўзни англатади. Қарияларнинг айтишларича, қачонлардир бу жойларда гуллаган шаҳарча мавжуд бўлган. Лекин душман бостириб келиб, уни ер билан яксон қилган. Сув иншоотларини бузиб, бутун борлиқни саҳрога айлантирган.

Хуллас, 70-йиллар охирларида бу ердан Косонсой томонга отда ўтиб бораётган мутахассис олимлардан бири адирликнинг қизғиш тупроғига қизиқиб қолади ва ундан намуна олади. Қарасаки, ундан жуда сифатли ғишт тайёрлаш мумкин экан. Шу тариқа дастлаб Қандиёнда мўъжазгина цех қурилади. Лекин бу цех озгина муддат фаолият кўрсатиб, тўхтаб қолади. Ўзбекистонимиз истиқлолга эришгач, тадбиркор Холхўжа Усмонов цехни қайта жонлантириш ҳаракатига тушди. Атрофига ўзи сингари серҳаракат, эл иши учун жонкуяр кишиларни тўплади. Россиядан машина ва ускуналар келтирилди. Шу тариқа 1995 йилдан цех кенгайиб, корхона сифатида ўз ишини қайтадан бошлади. Х.Усмонов бошлиқ ишбилармонлар шу билангина кифояланиб қолишмади. Ишлаб чиқаришни янада кенгайтириш учун ҳаракатга киришилди. Қўшимча ишлаб чиқариш бинолари барпо этилди. Корхона янада серунум ва замонавий машиналар билан жиҳозлаб борилди. Ниҳоят, 2000 йил бошида янги ишлаб чиқариш биносига кўчиб ўтилди. Натижада ишлаб чиқариш сезиларли даражада кенгайди, маҳсулот сифати яхшиланди.

– Мустақиллик туфайли халқимиз турмуш шароитини янада яхшилаш учун қулай шарт-шароитлар вужудга келди, - дейди суҳбатда Қандиён ғишт заводи акционерлик жамияти кенгашининг раиси Холхўжа Усмонов. – Президентимиз Фармонига кўра каталакдек ҳовлиларда тиқилинч яшаб келаётган оилаларга ер участкалари берилди. Бу эса қурилишлар кўламини кенгайтирди. Корхонамиз ўз олдига Наманган шаҳри, Уйчи, Чортоқ ва Янгиқўрғон туманлари аҳолисининг ғиштга нисбатан эҳтиёжини қондириш вазифасини қўйган ва шу асосда иш олиб бормоқда. Бугунги кунда корхонамизда юзга яқин ишчи-хизматчи меҳнат қилаётир. Иш уч сменада ташкил этилган бўлиб, ишлаб чиқариш жараёни бир дақиқа бўлса-да, тўхтамайди. Исмоил Муллабоев, Аъзам Дадажонов, Қобил Нишонов, Абдурашид Бозорбоев, Одил Фузанов каби усталаримиз ва ишчиларимиз фидокорона меҳнатлари билан кўпчилик ҳурматига сазовор бўлмоқдалар.

Корхонада меҳнат аҳли учун яратиб берилган шарт-шароитни кўриб ҳавасингиз келади. 5 гектарлик майдоннинг ярмидан кўпи боғу бўстонга айлантирилган. Бу ерда ҳозир мевалар ғарқ пишган. Тушликда дастурхонга қўйилади. Овқатлар бепул. Кечки сменадагилар икки маҳалдан иссиқ овқат билан таъминланадилар. Ўртача ойлик маош ҳам шунга яраша. Шунингдек, режадан ташқари тайёрланган ғиштнинг тенг ярми ишчининг ўзига қолдирилади. Ижрочи директор Олимжон Қодировнинг айтишича, яқин бир-икки йил ичида корхонанинг қуввати 50 фоизга ортади. Яна бир гап: корхона билан ёнма-ён қад ростлаган Қандиён шаҳарчасининг аҳолиси ҳозирдаёқ 500 нафардан ошиб қолди.

Ж.ОБИДЖОНОВ

СОАТИНГИЗ НЕЧА БЎЛДИ?

Пойтахтимиз марказида Швейцариянинг яна бир соат дўкони - «CHRONOS» очилди.

Маълумки, бутун дунёда Швейцария соатлари сифат, ишончлилик ва аниқлик намунаси ҳисобланади. Тошкентликларнинг чиройли, аниқ ва узоқ муддат ишлайдиган соатларни кўриш ҳамда харид қилиш имконияти кенгайди.

«ELERON-KA» компанияси 1998 йилдан бошлаб Ўзбекистонга «Swatch Group» концернининг машҳур Швейцария соатларини етказиб бермоқда. Шу йили Тошкентда биринчи «SWISS WATCHES» фирма дўкони очилиб, харидорларга «Swatch Group», OMEGA, TISSOT, LONGINES, RADO каби савдо белгилари намойиш этилган эди.

Шуни таъкидлаш керакки, «Swatch Group» концерни Бьеле шаҳирда / Швейцария/ жойлашган бўлиб, дунёда қўл соатларининг йирик ишлаб чиқарувчиси ва сотувчиси ҳисобланади.

Бугунги кунда сифатли маҳсулотга бўлган талаб Тошкентда ҳам ана шу концерн ишлаб чиқарган соатлар дўконини очишга ёрдам берди.

Қадимги суратлар ва афсоналар элементлари билан уйғунлашган бетакрор замонавий дизайн туфайли янги дўкон қадимий Швейцарияни эслатади. Бино шунингдек аниқ савдо белгисига эга мебеллар билан тўлдирилган.

(ЎзА)

ЧИНОЗ ШИФОХОНАЛАРИ

Мустақиллик байрами арафасида Чиноз туманида яна иккита қишлоқ врачлик пункти фойдаланишга топширилади. - Бундай врачлик пунктлари марказдан олисда яшовчи аҳоли саломатлигини асрашнинг энг тўғри йўли эканлиги ўз исботини топди,- дейди туман соғлиқни сақлаш бўлими бош шифокори Азим Исоқов. - Шу боис туманимиздаги барча қишлоқларда врачлик пунктлари қуришни режалаштирганмиз. Собир Раҳимов номидаги ширкат хўжалигида беш минг кишига хизмат кўрсатувчи шифохона қуриб битказилди. Тез кунларда терапевт, педиатр, гинеколог, стоматология, физиотерапия, дорихона ва кундузги стационар эл хизматида бўлади. Охунбобоев номидаги ширкат хўжалигининг Яллама қишлоғида қурилаётган врачлик пункти эса ўн бир минг кишига хизмат қилади.

Бандлик дастури амалда

АЁЛЛАР ТИКУВЧИЛИК КАСБИГА ЎҚИТИЛДИ

Давлатобод тумани меҳнат бўлими томонидан тузилган «Бандлик» дастурида 2003 йилнинг 1-чораги давомида 250 та янги иш ўринларини яратиш режалаштирилган. Амалда эса 260 та янги ишчи ўринлари яратилди. Буларнинг 163 таси якка тартибда фаолият юритувчилар томонидан, 97 таси хусусий корхоналар ҳисобидан амалга оширилди. 43 нафар аёллар тикувчилик касбига ўқитилиб, «Бунёд» қўшма корхонасига доимий ишга жойлаштирилди. Бундан ташқари фуқаролардан 190 нафарини ҳақ тўлайдиган жамоат ишларига жалб этилди. Иш билан таъминлашга кўмаклашиш Давлат жамғармаси ҳисобидан иш ҳақи сифатида туман коммунал фойдаланиш бошқармаси ва корхона ҳисоб рақамларига маблағ ўтказиб берилди.

Ташкилот ва корхоналарда ишчи ўринлари қисқариб бораётгани барчага маълум. Шу сабаб ишдан бўшаган 3 нафар пенсия ёшига яқинлашиб қолган фуқароларга муддатидан олдин нафақа тайинланди. Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 21 сентябрдаги «Вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссиялар фаолиятини такомиллаштириш ҳақида»ги қарорининг бажарилиши юзасидан ҳам қатор ишлар амалга оширилди. Жумладан, меҳнат ярмаркалари ташкил этиш билан бирга, иш билан банд бўлмаган ёки касб-корсиз ёшларни ўқитиш чора-тадбирлари кўрилмоқда.

Туман ҳокимининг қарори билан кўп болали ота-оналар, олий, ўрта ва ҳунар-техника билим юртларини тугаллаганлар, пенсия ёшига яқинлашганлар, ҳарбий хизматдан қайтганлар ва жазони ўташ жойларидан қайтган фуқаролар ишга жойлаштирилди.

Туман Меҳнат бўлими Ижтимоий кўникма маркази ва Ички ишлар бошқармаси билан биргаликда бир қатор тадбирларни амалга оширди.

Шунга кўра амнистияга тушган, ёки муддати тугаб қамоқдан озод бўлган шахслар доимий назоратда. Шундай фуқаролардан 10 нафари рўйхатга олиниб, 7 киши иш билан таъминланди. 3 нафари эса касаллиги туфайли нафақага чиқарилди. Икки ёшгача бўлган фарзандлари бор аёлларнинг 21 нафарига 1433,1 минг сўм моддий ёрдам кўрсатилди.

Соҳиба АЪЗАМОВА,
«Ишонч» мухбири

РЕСПУБЛИКА КЎЧМАС МУЛК БИРЖАСИ АУКЦИОН САВДОЛАРИГА ТАКЛИФ ЭТАДИ!

Ҳурматли ишбилармон ва тадбиркор жаноблар!

2003 йил 28 август, 4 сентябр кунлари соат 11.00 да Республика Биржа маркази биносида ўтказиладиган аукцион савдоларига қуйидаги автотранспорт воситаси қўйилади:

РАФ-220301 русумли, давлат рақами 10 АН 318, 1990 йилда ишлаб чиқарилган, Тошкент шаҳри, Яккасарой туманидаги «Тажриба-йигирув фабрикаси»га қарашли автотранспорт воситаси.

Бошланғич баҳоси – 350 000 сўм.

Ҳурматли ишбилармон ва тадбиркор жаноблар!

Имкониятингизни бой берманг!

Савдода қатнашиш учун харидорлар автотранспорт воситаси бошланғич баҳосининг 10 фоизи миқдорида закалат пули тўлаши шарт.

Аукцион савдолари бўйича харидорлардан аризаларни қабул қилиш савдо бошланишидан 1 соат олдин тўхтатилади

Ушбу, авторанспорт воситасига қизиқиши бор барча юридик ва жисмоний шахслар, ишбилармон юртдошларимиз Республика Кўчмас мулк биржасига мурожаат қилишлари мумкин.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Бухоро кўчаси, 10 уй, Республика Биржалар маркази биноси, 3 қават, 8,44 хоналар. Маълумот учун телефонлар: 136-26-26, 136-28-75. Факс: 136-06-17 www.uzrkmb.com Лицензия рақами: 000004

Нурота туман «Аҳмад Яссавий» ОАЖ акциядорлари диққатига

Эмитентнинг қимматли қоғозларига ҳисобланадиган даромадлар ва қимматли қоғозлар эгалари олдидаги мажбуриятларни бажариш вақти. 05-08 рақамли маълумотлар.

«Аҳмад Яссавий» ОАЖ

Манзили: Навоий вилояти Нурота тумани А.Яссавий кўчаси 69-уй

2003 йил 14 апрелдаги жамиятнинг 2002 йил молиявий хўжалик фаолияти якуни бўйича умумий йиғилишида олинган фойдани тўлиғича жамиятни ривожлантиришга йўналтириш бўйича қарор қабул қилинди.

Акциядорларни реестрини ёпиш санаси

14.03.2003 йил

07-рақамли маълумот.

Қимматли қоғозларга эгалик қилувчи акциядорлар рўйхатини тузиш санаси

14.03.2003 йил

09-рақамли маълумот

- Умумий йиғилиш тури - навбатдаги йиллик.
- Умумий йиғилиш шакли - овоз бериш бюллетенлари орқали.
- Умумий йиғилиш ўтган сана 14.04.2003 йил
- Умумий йиғилиш ўтган жой - Нурота тумани Нурота шаҳри А.Яссавий кўчаси 69-уй.
- Умумий йиғилиш кворуми - 76,2 % (15285 та акция).

1. «Аҳмад Яссавий» ОАЖнинг ,2002 йилдаги фаолияти ҳақидаги ҳисобот ва 2003 йилдаги вазифалар бўйича.

- тарафдорлар 14746 та акция 96,5 % овоз
- қаршилар 539 та акция
- бетарафлар йўқ.

1-масала 96,5 % овоз билан қабул қилинди ва тасдиқланди.

2. 4-масалалар - Акциядорлик жамияти кузатув кенгашининг 2002 йил якуни бўйича ҳисоботини тасдиқлаш.

2 ва 4 масалалар бўйича:

- тарафдорлар 14516 та акция 94,9 % овоз
- қаршилар 751 та акция 0,2 % овоз

2-4 масалалар 94,9 % овоз билан қабул қилинди ва тасдиқланди.

3. «Аҳмад Яссавий» ОАЖнинг тафтиш комиссияси ҳисоботи ва аудиторлик хулосасини тасдиқлаш.

3-масала бўйича.

- тарафдорлар 14676 та акция 96,5 % овоз
- қаршилар 609 та акция 4 % овоз
- бетарафлар йўқ

3-масала - 96 % овоз билан қабул қилинди ва тасдиқланди.

5-масала - кузатув кенгаши аъзоларини янги таркибини аниқлаш

5-масала - кузатув кенгаши аъзолар кумулятив овоз бериш йўли билан сайланди.

7-масала - жамият низомига ўзгартиришлар киритиш.

7-масала бўйича

тарафдорлар 14454 та акция 94,5 % овоз

Қаршилар 831 та акция 5,5 % овоз

Бетарафлар йўқ

7-масала 94,5 % овоз билан қабул қилинди.

Афилланган шахслар рўйхати

1.Ижро органи: Директор – Раҳмонов Дилмурод

Бош ҳисобчи – Исломов Исмат

Бош муҳандис – Рўзибоев Ф.

2.Кузатув кенгаши: Жамолов Салохиддин

Мирзаев Сайфиддин

Ауесхонова Гулчеҳра

Маматов Искандар

Саримсоқов Тошпўлат

Давлат 25 фоиз

Жамиятнинг 2002 йил 1 январ ҳолатига Бухгалтерия баланси (минг сўмда)

Актив		Пассив	
Айланма маблағлар	6546	Низом жамғармаси	10020,0
Дебитор қарзлар	18996	Қўшимча капитал	279
Пул маблағлари	234	Резерв капитал	222
		Тақсимланган фойда	298
		Кредиторлар	14 757
Баланс	**25 776**	**Баланс**	**25 776**

Жами: 2002 йил 298 минг сўм фойда билан якунлаган.

«Қора-Қамиш универсал бозори» очиқ акциядорлик жамиятининг 2003 йил I ярим йиллик якуни бўйича навбатдан ташқари умумий мажлисини ўтказиш ҳақида.

Мажлис 2003 йил 17 август соат 16.00 да ўтказилади

КУН ТАРТИБИ

1.Жамиятнинг биринчи ярим йиллик фаолияти бўйича жамият бошқаруви раисининг ҳисоботини тасдиқлаш.
2.Жамиятнинг янги таҳрирдаги ижроия органи ҳақидаги низомини тасдиқлаш.
3.Жамиятнинг янги таҳрирдаги кузатув кенгаши ҳақидаги низомини тасдиқлаш.
4.Жамиятнинг янги таҳрирдаги умумий мажлис ҳақидаги низомини тасдиқлаш.
5.Жамиятнинг тафтиш комиссияси таркибига ўзгартириш киритиш.

«Қора-Қамиш универсал бозори» очиқ акциядорлик жамияти.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Собир Раҳимов тумани, Ўрозбоева кўчаси, 21-уй
(Асосий бозор маъмурияти биносида)

КУЗАТУВ КЕНГАШИ

ШАНБА – ДАМ ОЛИШ САҲИФАСИ

Каратэ

Ҳаётнинг ўз йўриғи бор. Баъзида у кимларнидир силаб сийпайди-ю, бошқа бировга аёвсизлик қилади. Адҳамжоннинг ҳам шўри бор экан. Шу иккинчи турга мансуб десак, балки адашмаган бўлармиз. Лекин жуда ёшлигиданоқ ногиронлик қисмати изнига бўйсунишни истамаган бу боладаги чексиз ирода ва матонатдан кўплар ибрат олса арзийди.

БИР ҚЎЛ БИЛАН

Бир сафар спорт мавзуида гап чиқди-ю, норинлик журналист ва ажойиб инсон Йўлдошали Самиев:

- Бизда бир паҳлавон етишаяпти-да, унинг татамида ўзини тутиши-ю кўз илғамас зарбаларини кўриб қойил қолмасдан иложингиз йўқ. Эндигина ўн тўртга кириб еттинчи синфни битиряпти. Номи эса аллақачон Ўзбекистонга тарқалиб бўлди, - деб қолди.

- Бунинг нимасига ҳайрон бўласиз, - иккинчи дўстимиз унинг гапини бўлди. - Ҳозир унақалар вилоятда кўп, йигитлар у ёқда турсин қанча-дан-қанча қизлар татамини забт этиб бўлишди, ҳатто хорижга бориб чемпионлик белбоғи билан қайтишаяпти.

Азалдан камтар, камсуқум ва бировга асло қаттиқ гапиришга одатланмаган Йўлдошали ҳалиги шошқалоқ дўстимизга бир зум тикилиб турди-да, ҳазин оҳангда деди:

- Ўша бола туғма мажруҳ, онадан бир қўлли туғилган. Татамида эса соппа-соғ тенгдошлари билан жангга тушади...

Хаёлим бўлинди. Ахир, бир қўл билан татамига тушиш осонми? Каратэ спортнинг шундай бир жанговор турики, унинг усталарини дўлдек ёғдирадиган зарбаларига дош бериш учун гоҳо иккала қўл ҳам камлик қилади.

Норинга борганимда Шаҳидмозор қишлоғидаги Адҳамжон ўқиётган 15-мактабга кирдим. Адҳамжон анча бўйчан йигитча экан. Ёшлигидан спорт билан мунтазам шуғулланаётганлигидан елка ва кўкраклари тенгдошларига қараганда кенгроқ кўринади. Боқишлари мулойим, тез-тез жангга тушадиганларникига сира ўхшамайди. Адҳамжондаги юввошлик белгиларини айтганимда унинг мураббийси Ҳасанбой Асриддинов:

- Татамига чиққанида сиз айтган кўзларда олов ёнади, рақибидаги қилча ўзгаришларни пайқаб жавоб қайтаришга ҳаракат қилади, - дея жавоб қайтарди кулиб.

Ҳа, надоматларким, ҳаёт Адҳамжонга ана шундай қисмат ато этди. У онадан инсон учун энг керакли, деярлик ҳар сонияда асқотувчи ўнг қўлидан жудо ҳолда дунёга келди. Лекин ақли киргунча ногиронлигини сезмади. Бола бўлиб мустақил кўчага чиққанида, тенгдошлари билан жанжаллашиб муштлашганларида, бир сафар ўзидан каттароқ бола «чўлоқ» деб хўрлаганида, уйга йиғлаб келиб ўзини ҳеч кимдан кам эмаслигини, бир қўлли бўлса-да, ҳали у «бола»га кўрсатиб қўйишилигини айтган экан. Яна таъкидашларича, ана шу кундан эътиборан жисмоний машқларга зўр берди, ўзича телевизордан кўрган жисмоний тарбияга оид турли-туман машқларни бажаришга киришди. Мактабга қатнаша бошлагач эса кўпчиликни ҳайратга солиб каратэ тўгарагига ёзилди.

- Мен дастлабки кунларданоқ бошқаларга нисбатан икки баробар кўпроқ машқлар бажаришлигим зарурлигини тушуниб етганман, - дейди А. Иброҳимов. - Чунки иккинчи қўлларим билан бериладиган зарбани ҳам мана шу чап қўлимда бажаришлигим лозим эди.

Бир куни, устоз шогирдларини тўплаб туман марказига мусобақага олиб борадиган бўпти. Адҳамжон-чи? Шунда устоз Адҳамжонга бир зум тикилиб турди-да, унга қараганда ёши ҳам, гавдаси ҳам каттароқ икки болани кўрсатди:

- Шуларни ҳозир енга олсанг, сени ҳам рўйхатга киритаман!

Адҳамжон ҳар иккисини ҳеч қанча фурсат ўтмай мағлуб этди. Янаям қувончлиси шу бўлдики, туман марказида ўтказилган беллашувда унга қарши татамига чиққан уч тенгдошини ҳам осонгина мағлуб этиб гулдурос қарсаклар билан олқишланди. Шундан сўнг туманлар, вилоятлар миқёсидаги беллашувларда ҳам бирин-кетин ғолиблик шоҳсупасига кўтарилди.

Бундан икки йил муқаддам туман маркази - Ҳаққулобод шаҳрида ўтказилган ёш каратэчиларнинг мамлакат биринчилиги беллашуви Адҳамжон учун ҳам, унинг отаси Адашали аканинг ҳам бир умр эсларидан чиқмаса керак. Шаҳарнинг Санъат саройида ташкил этилган мусобақада Адҳамжон фарғоналик рақиби билан майдонга тушди. Меҳмон аввалига бир қўлли болани унга қарши ўртага чиқаришганлиги учун ранжиди. «Мен соппа-соғ одам билан муштлашаман» деди. Унга устозлари тушунтиришгач ҳам бамайлихотир жанг бошлади ва сал ўтмай жазосини олди. Дўлдек ёғилган зарбалардан ўзини қаерга қўйишини билмай қолди. Бу маҳалда эса бир қўлли ўғлини қай тариқа калтак еяётганлигини кўришни хоҳламаган ота бошларини иккала қўли орасига олганча кўзларини яшириб ўтирарди. Адҳамжон рақибини енгиб унинг шарафига қарсаклар янграганидагина бошини кўтарди. Ана шу чемпионатда Адҳамжон Иброҳимов ўз тенгдошлари орасида Ўзбекистон биринчилиги бўйича юқори ўринлардан бирини қўлга киритди. Республика каратэ Федерацияси Президенти Нурхон Нафасов ўз қўли билан унга «Метин иродаси учун» махсус совринини топширди. Адашали ака ўғлини қувонч ва фахр-ифтихор туйғулари билан бағрига босди.

Адҳамжон шундан сўнг яна икки бор ёш каратэчилар мамлакат чемпионатида иштирок этди ва йирик ғалабаларни қўлга киритди. Мусобақа ҳакамлари бу сафар ҳам якка қўл ёш спортчи матонатига тан беришиб иккинчи марта «Метин иродаси учун» мукофотига лойиқ деб топишди.

Шу йил баҳор ойида Фарғона водийси ёш каратэчилари мусобақасида ҳам метин иродали спортчи эканлигини исботлади. Ўзига қарши татамига чиққан олти тенгдошининг барчасини мағлуб этди.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири

ЎСИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Эрамизнинг бошида XVII асрга қадар ер юзи аҳолиси жуда секин кўпайди ва аранг 600 миллион кишига етди. Кўпчилик аҳоли сони тез орта борди.

Уч ярим асрда ер юзи аҳолиси 5 баробар ортди. Бунинг боиси ўлимнинг кескин камайганлигидир.

1700-1900 йилларда Европа аҳолиси бошқа қитъаларга қараганда 3 ҳисса тез кўпайди. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳисобларига қараганда 1965 йили 3 миллиард 281 миллион кишидан иборат бўлган дунё аҳолиси 2000 йилда 87 фоиз кўпайиб 6 миллиард 130 миллион кишига етди.

Бироқ кўпчилик аҳолишуносларнинг фикрича, туғилиш камая боради ва ер юзи аҳолисининг сони 4200-5000 миллион кишини ташкил этади. БМТнинг демография бўлими маълумотига кўра, ер юзи аҳолиси кўпайиши ҳозирча муттасил давом этмоқда.

А.АКБАРОВ

«БУХОРЧА» ХОРИЖГА БОРАДИ

Бундан чорак аср муқаддам Бухоро Давлат филармонияси қошида «Бухорча» бадиий дастаси тузилган эди. Дастлабки кунларданоқ кўплаб иқтидорли ёшлар таклиф этилди. Тез орада даста лапар, куй-қўшиқ ва рақсларнинг чинакам ижрочиси ва жарчиси сифатида довруғ таратди.

Санъатда камолот пиллапоясига кўтарилиш кишидан муттасил заҳмат чекишни, изланиш ва ўқиб-ўрганишни талаб этади. 45 кишидан иборат бадиий жамоа ана шу эзгу йўлда тинимсиз тер тўкиб, меҳнат қилди. Бугун вилоятда «Бухорча» ашула ва рақс дастаси иштирокисиз ўтадиган тадбирнинг ўзи йўқ. Наврўз тантаналари ва Мустақиллик куни байрами шодиёналари айни шу изланувчан даста аъзоларининг чиқишлари билан уйғунлик ҳосил қилади.

Бадиий жамоа ҳаётида ёрқин из қолдирган саҳифалар талайгина. Улардан бири шу йилнинг баҳорига тўғри келади. Швейцария ҳамкорлик ва ривожланиш агентлиги, Швейцариянинг мамлакатимиздаги элчихонаси ва Ўзбекистон Маданият ишлари вазирлиги ташаббуси билан ўтказилган «Чарх-2002» танловида «Бухорча» дастаси ғолиб топилди. Бу ўз-ўзидан бўлгани йўқ, албатта. Даста бадиий раҳбари Убайдулла Ҳакимов, мусиқа раҳбари Содиқ Хўжаев, бош балетмейстер Розия Қуллиева ҳамда етакчи раҳбар Ҳамид Яхшиевларнинг тайёргарлик босқичини зўр уюшқоқлик билан ташкил этганлиги, куй-қўшиқ ва рақсларга Бухорои шариф тарихи ва анъаналарига мос кийим-либослар танлангани муваффақият омили бўлди. Қадимий рақслар миллий либослар билан қайта сайқал топганлиги хорижий меҳмонларда ҳам катта қизиқиш уйғотди. Айниқса, «Бухорча занг», «Мавриги», «Чор зарб», «Зардўз қизлар» каби халқ қўшиқлари ўзининг жозибаси ва ўйноқилиги билан томошабинларни сеҳрлаб қўйди.

– Ўша ҳаяжонли дамларда ҳақиқий санъат асари бебаҳо дур янглиғ умрбоқий эканлигини юрак-юракдан ҳис қилдик, - дейди даста раҳбари Ҳамид Яхшиев.

Даста аъзолари бугунги кунда ҳам янги ижодий режалар оғушида яшамоқда. Жамоанинг Лилия Муродова, Гулчеҳра Жабборова, Содиқ Хўжаев, Убайдулла Ҳакимов, Омон Насриддинов, Замира Аминова, Ҳамид Ашуров сингари истеъдодли хонанда, раққоса ва созандалари ҳозирда хориж сафари учун пухта тараддуд кўришаётир.

Усмон НАВРЎЗ,
«Ишонч» мухбири

Муштарий мулоҳазаси

ЖУВОЗ ЁҒГА ЭҲТИЁЖ

Жувоз мойини илгарилари «пок ёғ» деб аташарди. Афсуски, у йиллар ўтган сайин одамлар хотирасидан ўчиб бормоқда.

Афсуски бу ёғ ҳаёт тажрибасидан ўтган шифобахш неъматдир. Унинг ширин ва тўйимли бўлиши учун кўпроқ зиғир, кунжут ва қовун уруғларидан тайёрлашган. Пахта ёғи пайдо бўлгач, негадир бу ёғ эътиборсиз қолди. Шарғун, Сариосиё, Денов, Шўрчи туманларида кўплаб жувозлар бўлганлигини яхши эслайман. Эргаш Турдиев, Ҳамза Меликов, Даврон Дарвешов, Ғанижон Ғофуров номлари ён атрофдаги даҳаларда ҳаммага маълум ва машҳур эди. От ва туяларда янчилган маҳсулотларга харидор бисёр топиларди.

Менимча, ўша йўқолган жувозларни қайта тиклаш ва ривожлантириш жоиз. Қолаверса жувоз қуриш қимматга тушмайди. Ҳар бир ширкат хўжалигида от, ҳўкиз бор, ҳатто туя ҳам топилиши мумкин. Шу ҳайвонлардан унумли фойдаланилса электр энергияси ҳам иқтисод қилинади. Баъзида «Қовун-тарвуз уруғлари тақчил, уни топиш қийин» дейишади. Менимча, улар тақчил эмас, аслида ўзимизда уддабуронлик фазилати камайиб бормоқда. Назаримда, полиз сайли, қовун сайли, ширинак ўйини каби халқ анъаналарини тиклаш керак. Шунингдек, полизчилик, мева-сабзавот дўконларида ҳам катта исрофгарчиликка йўл қўйилмоқда. Жувози бор хўжаликлар ана шу савдо нуқталари билан келишиб ишласа, ҳар икки томон учун фойдали бўлур эди.

Ўйлайманки, жувозхона кундаси ва ергичағони ясовчи усталарнинг тажрибасини ҳозирги ёшларга ўргатиш вақти келди.

Хуллас, халқ донишмандлигининг заковати туфайли яратилган, ҳаёт тажрибалари хумдонида пишиб етилган инсоний истеъмол ноз-неъматларига нафақат эътибор, эҳтиром ва эъзоз зарур.

Аннамурод ЖУМАҚУЛИЕВ,
Сариосиё тумани

КРОССВОРД

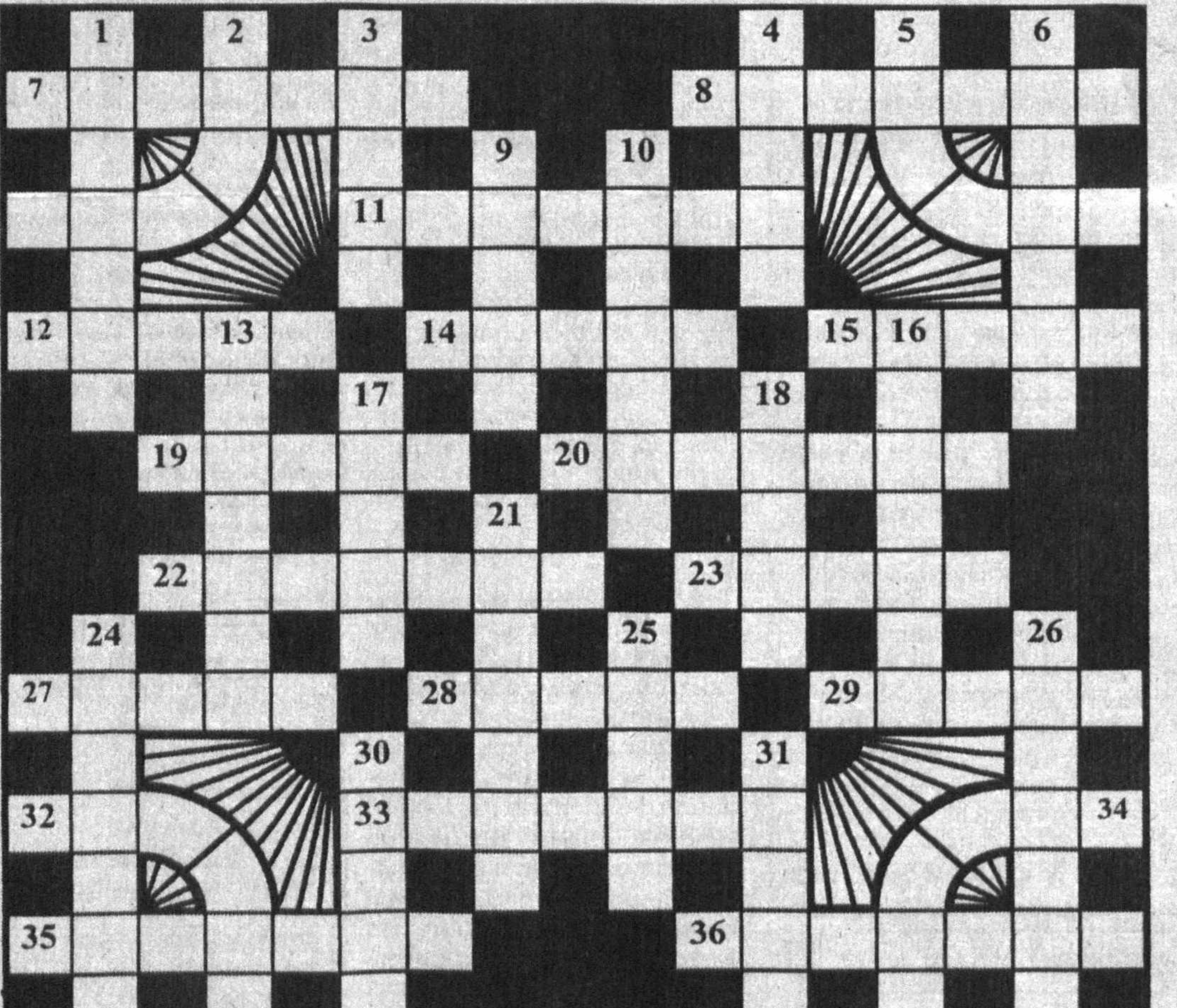

ЭНИГА: 4.Сурхондарё вилоятидаги шаҳар. 8.Ой ҳаракати даврига асосланган йил ҳисоби. 11.Тушаётган электромагнит ёки товуш тўлқинларини қайтарувчи асбоб. 14.Организмнинг сафро ишлаб чиқарувчи аъзоси. 15.Спорт қайиғи тури. 16.Ёзувчи Миркарим Осим меросига мансуб тарихий қисса. 19.Телевизор қисми. 20.Табиат, жамият ва тафаккур тараққиётининг қонуниятларига оид фан. 22.Спорт иншооти. 23.Ҳиндистондаги дарё. 27.Фасл. 28.П.Қодировнинг «Авлодлар довони» романи қаҳрамони. 29.Миллий ширинлик. 33.Геометрик жисм. 35.Нефт маҳсулоти, мой. 36.Отиш машқлари ўтказиладиган махсус жой.

БЎЙИГА: 1.«Отелло» трагедияси муаллифи, инглиз драматурги. 3.Атоқли поляк композитори ва пианиночиси. 4. Камалак ўқлари жойлаб белга боғланадиган асбоб. 6.Тошкентнинг қадимий дарвозаларидан бири. 9. Ҳамсуҳбат, дўст. 13.Канадалик қутб тадқиқотчиси. 17.Саҳна асари қисми. 18.«Чархпалак» фильми персонажи. 21.Россия автомобили маркаси. 24.Буғ двигателли кема. 25.Қимматбаҳо қоғозлар сақланадиган пўлат сандиқ. 26.Англия футбол командаси. 30.Шаффоф, ялтироқ, қимматбаҳо тош. 31.Мусиқий овоз тури.

ЁЙЛАР БЎЙИЧА: 2.Табиатда, жамият ҳаётида юз берадиган ўзгариш. 5.Зеб-зийнат буюмлари ҳунарманди. 32.Ўрта Европа қирғоқларига туташ денгиз. 34.Ер қобиғининг сув, муз ёки шамол таъсирида емирилиш жараёни.

Тузувчи:
Ф.ОРИПОВ

Бу — турфа олам

ҚАДИМИЙ ВАРРАКЛАР

Болаларнинг қизиқарли ўйини бўлган варрак устида жиддий бош қотиришга тўғри келади, деган эди улуғ математик Леонард Эйлер.

Хўш, илк бор ким варрак учирганлигини биласизми?

Эрамиздан олдинги IV асрда яшаган юнон физиги ва математиги Архит Паринский дунё тарихида биринчи бўлиб варрак ясаган ва учирган эди. Кейинчалик варрак айниқса Шарқда кенг расм бўлди.

Қадимий Хитой қўлёзмаларида баён этилишича, халқ байрамлари ва сайиллари пайтида варрак учириш бўйича мусобақалар ўтказиларди.

Варракни қуш, балиқ, капалак, қўнғиз ва одам, кўпинча, афсонавий қанотли аждаҳо шаклида ясашарди.

Томошабинларни қизиқтириш учун аждаҳо сифат варракларнинг ичига товуш чиқарадиган махсус мослама ўрнатиларди.

1790 йили Англияда сатҳи 50 квадрат метр келадиган варракда бир одам 90 метр баландликка кўтарилди. Австралиялик олим Л.Харграв қутисимон варрак ясади. Умумий сатҳи 22 квадрат метр келадиган 4 та қутисимон варракда одам ҳавога кўтарилган.

А.АЛИЕВ

БИЛИБ ҚЎЙГАН ЯХШИ

Жазирама ёз бошланди дегунча Марказий Австралиядаги баъзи дарё ва кўллар қуриб қолади. Шунинг учун ёз ойлари бу ерда сув олтин билан баробар.

Мамлакатнинг аҳолиси сув топишнинг ажойиб усулини билишади. Улар қудуқ қазиб ўтиришмайди, балки чўлбақаларини овлашади. Гап шундаки, Австралия чўлбақалари бу ернинг даҳшатли иқлимига жуда мослашган. Улар йилнинг қурғоқчил вақти келишидан олдин ошқозонига анча сув йиғиб олади.

Иши ўнгидан келган овчи ҳар куни бир неча чўлбақа ушлайди.

СЕМИРИШНИ ИСТАЙСИЗМИ?
унда озиш ҳақида ўйламанг

Тиббиётда ориқликни узоқ вақт нотўғри овқатланиш, организмда айрим касалликлар мавжудлиги ёки овқатнинг яхши сингмаслиги оқибатида гавда вазнининг камайиши, деб тушунтирилади.

Кўпчилик кучли овқатлар: гўштли, хамирли, ёғли ҳамда ширинликлар истеъмол қилсам ҳам ҳеч семирмайман, деб шикоят қилади. Семирмасликнинг сабаблари нима? Ориқлик муаммоси азалдан маълум бўлиб, ҳозиргача бу муаммо устида халқ табобати ва замонавий тиббиёт изланишларни давом эттириб келмоқда.

Бундан кўп асрлар муқаддам юртдошимиз машҳур олим ва табиб Абу Али ибн Сино ориқлик сабабларини мукаммал ўрганиб, қуйидаги хулосага келади:

«Ориқликка сабаб овқатда семиртирувчи модданинг йўқлиги ёки суюлтирувчи овқатни кўп истеъмол қилиш, ёки тоза қон пайдо бўлмайдиган овқат билан чекланиб туришдир; бунга яна овқатни ҳазм қилувчи қувватнинг ёки озиқни аъзоларга тортувчи қувватининг заифлиги ҳам сабаб бўлиб, уларнинг заифлигига эса мижоз бузилиши, кўпинча, бузилган совуқ мижоз ёки кўп ҳаракатсиз ётиш сабаб бўлади. Жисмоний ҳаракат, ҳатто мўътадил озиқни ҳам тортмай қўяди. Ориқликка яна қоннинг табиатга ёқмаслиги ёки талоқнинг катталашиб, жигарнинг қисиши сабаб бўлади, бунда қоннинг кўпи талоққа тортилади, талоқ ва жигар орасидаги зиддият сабабли жигар қуввати заифлашади. Гавдада гижжаларнинг кўпайиб, тўдалашиб ётиши ёки хилтдан тери тешикларининг тўсилиб, торайиши ёки совуқлик ё иссиқлик, ё фақатгина қуруқлик натижасида тери тешикларининг бирикиб буришиб торайиши ҳам сабаб бўлиб, териси ғовак ва осон чўзиладиган баданлар семиришга мойил бўлади...»

Овқат ҳазм қилиш аъзоларининг ва организмда модда алмашинув тизимининг бузилиши, асаб, жигар, талоқ, ошқозон-ичак, ўпка, айрим секреция безлари, гижжа, қандли диабет ҳам озғинликка сабаб бўлади.

Организмда юқорида баён қилинган хасталикнинг қайси бири мавжудлигини аниқлаб, уни яхшилаб даволаб, кейин семириш чора-тадбирларини бошлаш мақсадга мувофиқдир. Акс ҳолда қанча кўп уринманг, қанча кўп калорияли витаминларга, оқсил, углевод, ёғ, макро ва микроэлементларга бой таом истеъмол қилманг, семирмайсиз.

Лекин тана вазнининг паст бўлиши ҳар доим одамнинг касал ҳолатини билдирмаслиги ҳам тиббиётда исботланган. Масалан, ҳаётда шундай озғин одамлар ҳам учрайдики, улар ўз умри давомида ҳеч қачон нормал вазнга эга бўлишмаса-да, ишлаш қобилиятларини, кайфият ва соғлиғини сақлаб, фаровон яшаб, узоқ умр кўрадилар.

Бундай одамлар биронта хасталикдан даволанишга ёки даволаш пархезига муҳтож бўлмаганлар.

Бу ирсий ҳолат бўлиб, авлоддан-авлодга ўтган.

Семиришни хоҳловчиларга айрим маслаҳатлар:

Тўғри ва соғлом ҳаёт тарзига амал қилиб (овқатланиш, меҳнат қилиш, дам олиш, бадантарбия, спорт), зарарли одатлардан (ичиш, чекиш ва б.) воз кечиш лозим.

* * *

Ориқ кишилар кўпроқ ором олишлари, кўрпа-тўшаги тоза ва юмшоқ бўлиши, шунингдек, кайфияти ҳамиша яхши бўлишига, хушбўй нарсалар ҳидлаб, нормал ҳароратли ичимликлар ичиши тавсия этилади.

Кунига 3-4 марта лаззатли, яхши кўрган, таомларни иштаҳа билан тановвул қилиш керак.

Саломатлик сабоқлари

* * *

Ҳалим, умоч, ош, ширгуруч, қовурилган гўшт, балиқ кабиларни ейиш тавсия этилади.

* * *

Каклик, ўрдак, товуқ, жўжа, қўй гўштлари, эчки, қўй ва сигир сутлари, айрон, қимиз, тухум, сариёғ, шакар қўшилган мағизлар, бодом, писта, ёнғоқ, тут, майиз, кунжут, конфет, шоколад, асал, зира, мурч, қуюқ шароб семиртирувчи озуқалар эканлигини эсда сақланг.

* * *

Углеводларга бой озуқаларни, даставвал гуручли, маннали, сутли, сокли, мой, мураббо ёки асал қўшиб тайёрланган бўтқаларни истеъмол қилиш кони фойдали.

* * *

Ёғли хамирдан пиширилган таомлар: торт, пирог, кекс, печенье, қуймоқ, вермишел, макарон истеъмол қилиб туриш керак.

Ортиқча асабийлашиб, шошилиб ва зўриқиб ишламанг. Дам олиш ва ухлаш вақтини бир мунча чўзинг. Кўпроқ кулиб хурсанд бўлиб юринг.

* * *

Баданни тери қизаргунча сочиқ билан ишқалаб, кейин секин-аста енгил бадантарбия қилиб, илиқ сувли душга тушиб, баданни артиб қуруқ уқалаш, ёғ суртиш лозим.

* * *

Ориқ ёки ориқлаб кетаётган киши соғайиб ва семириб кетиши учун даставвал шифокорга учраб, унинг маслаҳати ва назорати остида иш тутмоғи керак.

Сафар МУҲАММАДИЕВ,
доцент

ISHONCH

МУАССИС: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир Мирғиёс ҚАЮМОВ

Таҳрир ҳайъати:
Эркин Воҳидов, Сайёра Рашидова, Жория Алимхўжаева, Маъмура Одилова, Маҳмуджон Расулов, Элёр Ёқубов, Зайниддин Рихсиев (бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари «Ишонч-Доверие»), Мирзоҳид Содиқов, Шамсиддин Эсонбоев, Қудратилла Рафиқов, Мирфозил Олимов.

E-mail: ishonch@dostlink.net; ishonch1@dostlink.net

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-52-78; Хатлар бўлими 56-85-43; Реклама ва эълонлар бўлими (3712) 56-85-79.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Босишга топшириш вақти - 21.00
Топширилди - 20.00

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Газетага 1998 йил 11 июлда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 00005 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт—матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Тиражи: 9249 Буюртма Г— 557. 1 2 3 4 5 6